

Pracownia Śląska
1932

SPRAWOZDANIE

POLSKIEGO STOWARZYSZENIA INŻYNIERÓW
I TECHNIKÓW WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Z A R O K

1932

K A T O W I C E 1 9 3 3

SPRAWOZDANIE

POLSKIEGO STOWARZYSZENIA INŻYNIERÓW
I TECHNIKÓW WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Z A R O K

1932

K A T O W I C E 1 9 3 3

7884/07

147934

II

DN, A. N. 1291106
27.5.67. 79-11.

W Ł A D Z E   S T O W A R Z Y S Z E N I A

SKŁAD RADY:

Prezes	inż. <i>Benedykt Wiszniewski</i>
I Wiceprezes	" <i>Lucjan Myciński</i>
II	" <i>Piotr Kowalczyk</i>
Skarbnik	" <i>Alfred Elandt</i>
Sekretarz	" <i>Eugenjusz Daniec</i> (do 4. XI. 32 r.)
p. o. Sekretarza	" <i>Jan Sokołowski</i> (od 4. XI. 32 r.)

C z ł o n k o w i e:

Inż. <i>Czechowicz Wincenty</i>	inż. <i>Obrąpalski Jan</i> (do 29. III. 32)
" <i>Grabianowski Edmund</i>	" <i>Piotrowski Władysław</i>
" <i>Jabłoński Henryk</i> (od 4. XI. 32)	" <i>Rytter Józef</i>
" <i>Machalski Karol</i>	" <i>Sanetra Stanisław</i> (od 4. XI. 32)
" <i>Michalewski Stefan</i> (do 4. XI. 32)	" <i>Serafin Jarosław</i>
" <i>Nechay Alfred</i>	" <i>Ślotwiński Konstanty</i>

KOMISJA REWIZYJNA:

Inż. *Wacław Szymański*, inż. *Bartłomiej Tokarski*, inż. *Jan Wiorogórski*

SĄD KOLEŻEŃSKI:

Przewodniczący: inż. *Benedykt Wiszniewski*.

C z ł o n k o w i e:

<i>Franciszek Boguszewski</i>	inż. <i>Kazimierz Nowakowski</i>
Inż. <i>Mieczysław Chojnowski</i>	" <i>Jan Obrąpalski</i>
" <i>Wincenty Czechowicz</i>	" <i>Jerzy Pobóg-Krasnodębski</i>
" <i>Roman Dykacz</i>	" <i>Kazimierz Przyłuski</i>
" <i>Alfred Elandt</i>	" <i>Józef Rytter</i> ,
" <i>Adam Gromnicki</i>	" <i>Konstanty Ślotwiński</i>
" <i>Piotr Kowalczyk</i>	" <i>Bartłomiej Tokarski</i>
inż. <i>Stanisław Zaleski</i>	

DELEGACI STOWARZYSZENIA:

Instytut Rzemieślniczo-Przemysłowy: inż. *Jerzy Bereza*.

Komitet Opieki nad Praktykantami: inż. *Edmund Grabianowski*.

Komitet Pomocy Bezrobotnym: inż. *Piotr Kowalczyk*, inż. *Karol Machalski*, inż. *Alfred Nechay*, inż. *Józef Rytter*, inż. *Benedykt Wiszniewski*.

Obwodowa Komisja Odwoławcza: inż. *Witold Twaróg*.

Komplet Orzekający Obwodowej Komisji Odwoławczej Funduszu Bezrobocia w Tarnowskich Górach: inż. *Józef Rytter* jako członek, inż. *Jan Billi* jako I zastępca.

Rada Kształcenia Technicznego: inż. *Antoni Rożnowski*.

Śląskie Techniczne Zakłady Naukowe: inż. *Jan Obrąpalski*.

Śląski Komitet Popierania Wytwórczości Krajowej: inż. *Lucjan Myciński* jako stały delegat Rady, oraz inż. *Jerzy Bereza*, *Ludwik Krzymuski*, inż. *Antoni Kuczyński*, *Tadeusz Meyerhold*, *Władysław Strzałkowski*, inż. *Stanisław Towtkiewicz*, inż. *Jan Wiorogórski*.

Związek Obrony Kresów Zachodnich: inż. *Piotr Kowalczyk*, inż. *Józef Rytter*.

Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych:

Inż. *Eugenjusz Górkiewicz*, inż. *Antoni Kamieński*, inż. *Karol Machalski*, inż. *Józef Rytter*, inż. *Jarosław Serafin*, inż. *Benedykt Wiszniewski*.

Redakcja i Administracja miesięcznika „TECHNIK“:

Redaktor inż. *Zdzisław Ficki* od dnia 1. paźdz. 1932 do dn. 1. 2. 33 r.

Administrator „ *Alfred Elandt* „ „ „ „ „ „

Adres Redakcji i Administracji:

Katowice, Opolska 11, telefon 132 i 220, P.K.O. Nr. 300.742.

TOWARZYSTWO DOKSZTAŁCANIA TECHNICZNEGO
przy
POLSKIM STOWARZYSZENIU INŻYNIERÓW i TECHNIKÓW
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO.

WŁADZE TOWARZYSTWA:

Prezes   Inż. *Benedykt Wiszniewski*
Wiceprezes   „ *Jan Obrąpalski*
Skarbnik   „ *Alfred Elandt*
Sekretarz   „ *Eugenjusz Daniec* (do dn. 4. XI. 32 r.)

CZŁONKOWIE ZARZĄDU:

Inż. *Eugenjusz Górkiiewicz*, inż. *Marjan Kwietciński*, inż. *Marjan Lubowicki*,
inż. *Kazimierz Markiewicz*, inż. *Antoni Rożnowski*, inż. *Szczepan Wieluński*.

KOMISJA REWIZYJNA:

Inż. *Roman Brzeski*, inż. *Władysław Micewicz*, inż. *Witold Twaróg*.

KIEROWNIK KURSÓW DOKSZTAŁCAJĄCYCH:

Inż. *Władysław Micewicz*.

CZASOPISMO „TECHNIK“:

Redaktor: inż. *Stanisław Majewski*, do dnia 1-go października 1932 r.

Administrator: *Władysław Słomiński*, „   „   „   „   „

SEKRETARJAT STOWARZYSZENIA:

Katowice, ul. Krasińskiego Nr. 3, Gmach Śląskich Technicznych Zakładów
Naukowych, pokoje Nr. 339-340, telefon 30-90.

Kierownik biura: *Władysław Słomiński*, do dn. 31. XII. 1932 r.

Urzędniczka: *Aleksandra Kręzlówna*, „   „ 11. IX. 1932 r.

RACHUNKI BIEŻĄCE:

Rada Stowarzyszenia	P.K.O. 300.742
Koło Katowickie	„ „ 302.350
„ Król-Huckie	„ „ 302.138
„ Rybnickie	„ „ 302.120
„ Tarnogórskie	„ „ 306.159
Tow. Doksztalcania Techn.	„ „ 305.249

Sprawozdanie Rady.

Wstęp.

Długotrwałość przesilenia gospodarczego nie pozostała bez wpływu na życie również i naszej organizacji: z jednej strony dało się wyczuć pewne zobojętnienie wśród członków na bieg życia Stowarzyszenia, z drugiej zaś strony dał się stwierdzić znacznie mniejszy przyrost liczby członków w porównaniu do lat ubiegłych, jakoteż zwiększył się odpływ członków, ograniczających swoje wydatki nawet tak nieznaczne, jakie pociąga za sobą przynależność do Stowarzyszenia.

Powyższy stan rzeczy nie odbił się jednak ujemnie na ciągłości i sprawności prac i poczyniń samego Stowarzyszenia, czy to w łonie Zarządu poszczególnych Kół, czy też w łonie samej Rady, przeciwnie, w wielu wypadkach praca ta była bardziej intensywną i wydajną, zwłaszcza tam, gdzie chodziło o współtwórczą rolę społeczną i państwową polskiego inżyniera i technika na Górnym Śląsku.

Sprawy ogólne.

Stowarzyszenie w dalszym ciągu dążyło do pogłębienia nawiązanych stosunków w kierunku zabezpieczenia sobie należnego wpływu na różne aktualne zagadnienia gospodarcze, czy też dotyczące interesów swych członków.

Akcja pośrednia wyrażała się w udzielaniu pomocy na rzecz bezrobotnych, oraz działalności naszego Stowarzyszenia w kierunku zmniejszenia zbędnego importu, a tem samem popierania wytwórczości krajowej.

Sprawy organizacyjne.

W roku sprawozdawczym został opracowany i zatwierdzony przez Radę regulamin, który obejmuje przepisy ogólne urzędowania Rady, oraz przepisy dotyczące Komisyj wyłanianych przez nią. Nadto opracowany został projekt regulaminu Walnych Zebrań i uporządkowana została kartoteka członków Stowarzyszenia.

Życie towarzyskie.

Ze zrozumiałych względów Rada Stowarzyszenia nie wykazywała w okresie sprawozdawczym tendencji do organizowania balów, wieczorków towarzyskich lub zabaw, pozostawiając ten zakres działalności do całkowitego uznania poszczególnych Zarządów Kół terytorjalnych, które zbliżenie towarzyskie na

terenie Stowarzyszenia rozwiązywały w zakresie warunków miejscowych.

Nadmienić jednak należy, że ogólny nastrój wywołany położeniem gospodarczym Śląska nie wpływał dodatnio na tego rodzaju imprezy w naszym Stowarzyszeniu.

**Sprawy
zawodowe.**

Rada do spraw zawodowych przywiązywała największą uwagę i poświęcała im stosunkowo dużo czasu.

Dla ochrony interesów zawodowych reprezentacja Rady była dwa razy na audjencji u p. Wojewody, oraz przyjęta została przez p. Ministra Przemysłu i Handlu, dr. Ferdynanda Zarzyckiego, podczas jego bytności w Katowicach. Na audjencji u p. Ministra Prezydium Rady miało możliwość omówić cały szereg aktualnych zagadnień, do których p. Minister odniósł się bardzo przychylnie. Tę samą przychylność okazał naszej reprezentacji również i p. Wojewoda Śląski, dr. Michał Grażyński.

Za to zyczliwe ustosunkowanie się do naszej Organizacji składamy w tem miejscu szczere podziękowanie JW Panu Ministrowi dr. F. Zarzyckiemu oraz JW Panu Wojewodzie Śląskiemu dr. M. Grażyńskiemu.

W związku z dążnością Rządu do obniżenia cen artykułów przemysłowych, Rada Stowarzyszenia opracowała dla Władz memoriał o potrzebie rewizji cen prądu elektrycznego na Śląsku.

Rada Stowarzyszenia zapisała się w charakterze członka wspierającego do Związku Wynalazców R. P. w Katowicach, przez co członkowie nasi mają możliwość uzyskiwania znacznych ulg przy wstępnych pracach modelarskich i technicznych oraz przy zgłaszaniu opracowanych już wynalazków do Urzędu Patentowego R. P. w Warszawie.

W porozumieniu z L. O. P. P., Rada Stowarzyszenia, doceniając znaczenie obrony przeciwigazowej w środowisku tak gęsto zaludnionem jak Śląsk, odniosła się do Zarządów Kół o spowodowanie chętnych kolegów do uczęszczania na specjalne w tym celu zorganizowane kursy. Kursy te odbyły się ku całkowitemu zadowoleniu organizatorów.

Na wniosek Izby Handlowej w Katowicach o podanie kandydatów na nadzorców sądowych dla mniejszych i średnich przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych — Rada Stowarzyszenia, po porozumieniu się z Zarządami poszczególnych Kół terytorjalnych, opracowała listy kandydatów z następujących

działów: architektura i budownictwo nadziemne, budowa maszyn, chemia, elektrotechnika, górnictwo, gospodarka ciepła i ogrzewnictwo, przemysł farbiarski, metalowy, rolny i młynarski, włókienniczy, samochodowy, technika sanitarna, kanalizacyjna, oraz zakłady mechaniczne.

Listy obejmujące 24 nazwiska przesłano z odpowiednimi referencjami do Izby Handlowej w Katowicach i w Bielsku.

W związku z pogorszeniem się sytuacji gospodarczej w połowie lata 1932 r. i wzrastającym bezrobociem naszych członków, Rada Stowarzyszenia, na wniosek ZPZT, opracowała obszerny memoriał o stanie gospodarczym Śląska i przesłała go do Województwa oraz do Związku Zrzeszeń w Warszawie.

W memoriale tym wysunięte zostały różne postulaty, które zdaniem Rady mogłyby się przyczynić do złagodzenia kryzysu.

Związek Miast Polskich za pośrednictwem ZPZT zwrócił się do naszego Stowarzyszenia o podanie niezależnych doradców — rzeczoznawców jako kandydatów do Komisji Techniczno-Ekonomicznych Związku Miast.

Rada Stowarzyszenia, po porozumieniu się z Zarządami Kół, ułożyła odpowiednią listę ze Śląska, obejmującą 22 osoby, i przesłała ją do ZPZT dla przekazania Związkowi Miast Polskich.

Rada Stowarzyszenia, wykonując uchwałę Walnego Zebrania, zorganizowała prace statystyczne dotyczące ogółu inżynierów i techników, zatrudnionych w górnictwie, hutnictwie, przemyśle, handlu, oraz w rozmaitego rodzaju biurach i urzędach.

**Komitet
Porozumie-
wawczy
oraz sprawa
Izb Inży-
nierskich.**

W związku z wysuwaniem na XIV Zjeździe Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych projektem zrealizowania Izb Technicznych, Rada Stowarzyszenia zwróciła się do ZPZT o „Szkic projektu ustawy o Izbach Technicznych“ z dn. 14. XI. 1930 r.

Po otrzymaniu omawianego materiału, Rada rozesłała go do Zarządów Kół dla wypowiedzenia się.

W międzyczasie Rada zwołała posiedzenie Komitetu Porozumiewawczego, składającego się z reprezentantów wszystkich Stowarzyszeń technicznych ze Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego, na którym uchwalono opracowanie projektu statutu Komitetu.

Wykonując uchwałę Komitetu — Rada Stowarzyszenia opracowała projekt regulaminu dla tegoż Komitetu.

Dyskusja nad Izbami Inżynierskimi wykazała, że wszystkie Stowarzyszenia i Związki, wchodzące w skład Komitetu, są za

stworzeniem Izb Inżynierskich, a nie Technicznych. Dla poznania organizacji Izb Inżynierskich w innych państwach, Komitet za Pośrednictwem Rady Stowarzyszenia zwrócił się do naszych przedstawicielstw w Anglii, Belgji, Francji, Niemczech, Stanach Zjednoczonych A. P. i Włoszech z prośbą o nadesłanie odpowiednich materiałów.

Do Komitetu Porozumiewawczego należą następujące Stowarzyszenia i Związki:

Polskie Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Woj. Śląskiego,
Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych

Koło Śląskie,

Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych

Koło Dąbrowskie,

Związek Inżynierów Chemików R. P. Okręg Śląski,

Związek Architektów na Śląsku,

Związek Polskich Inżynierów Kolejowych — Koło Katowickie,

Stowarzyszenie Elektryków Polskich — Oddział Sosnowiecki,

Zawodowy Związek Polskich Inżynierów i Techników Woj. Śl.

**Zjazd
w 1933 r.**

Stowarzyszenie nasze zaproponowało przed paru laty Związkowi Polskich Zrzeszeń Technicznych urządzenie Ogólnego Zjazdu Inżynierów i Techników na Śląsku. W związku z naszą propozycją ZPZT wyznaczył nam rok 1933-ci na zorganizowanie Zjazdu.

Do opracowania planu Zjazdu, Rada wyłoniła specjalny Komitet z prawem kooptacji, składający się z kol. kol. Dańca, Dyduszyńskiego, Elandta, Mycińskiego i Trzebickiego.

Prace Komisji rozwijają się pomyślnie.

Łącznie ze Zjazdem projektuje się urządzenie obchodu dziesięciolecia istnienia naszego Stowarzyszenia.

Bezrobocie.

Zagadnienie skutków bezrobocia oraz środków walki z niem omawiane było w szeregu memoriatów i pism skierowanych bądź do Władz, bądź też do ZPZT w Warszawie. Ta część pracy naszej została omówiona w dziale spraw zawodowych.

Na ankietę zorganizowaną przez Radę w kwestji walki z bezrobociem odpowiedziało kilkunastu więcej interesujących się tą kwestją inżynierów i techników.

Dla ustalenia wysokości świadczeń naszych kolegów na rzecz pomocy bezrobotnym, rozpisaliśmy odpowiednią ankietę, na którą odpowiedziało zaledwie 149 osób.

Według dokonanych obliczeń dobrowolne składki wyniosły:

Od 124 osób ogólną sumę 34.686,00 zł.

„ 1 osoby 5% uposażenia

„ 1 „ 4% „

„ 5 osób 3% „

„ 10 „ 2% „

„ 8 „ 1% „

Ponieważ niestety nie wszyscy członkowie odpowiedzieli na wezwanie, zestawienie powyższe jest niekompletne i nie może dać całkowitego wyobrażenia o ofiarności naszych członków.

Na zlecenie Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych — Rada Stowarzyszenia dokonała rejestracji bezrobotnych inżynierów i techników na terenie Śląska.

Rejestracja wypadła ujemnie, bowiem zgłosiło się tylko kilkadziesiąt osób.

**Dokształ-
canie.**

Dokształcanie inżynierów i techników było prowadzone w ścisłym porozumieniu z Zarządem Towarzystwa Dokształcania Technicznego i z jego inicjatywy. Ta forma naszej działalności omówiona jest w sprawozdaniu TDT.

Nadmienić jednak należy, że na zewnątrz działalność TDT odbywała się pod firmą naszego Stowarzyszenia, było to bowiem bardziej zrozumiałe dla osób mniej obeznanych z podziałem organizacyjnym Stowarzyszenia Inżynierów i Techników i Towarzystwa Dokształcania Technicznego.

**Ubez-
pieczenie.**

Rada zawarła umowę z Towarzystwem „Przezorność“ na ubezpieczenia grupowe. Odnosny komunikat został rozesłany do wszystkich naszych członków, których znikoma część, bo zaledwie 6, skorzystała z warunków ulgowych i podpisała umowę.

Stosunkowo nieznaczna ilość ubezpieczonych tłumaczy się obecną sytuacją gospodarczą, nie sprzyjającą do zawierania umów długoterminowych, ze względu na obawę utraty pracy i związane z tem trudności przy uiszczaniu składek ubezpieczeniowych.

**Współpraca
ze Związ-
kiem Pol-
skich Zrze-
szeń Tech-
nicznych.**

W roku ubiegłym współpracowaliśmy również ze Związkiem Polskich Zrzeszeń Technicznych nader ściśle. Stowarzyszenie nasze brało żywy udział przez swych delegatów w pracach oraz zjazdach organizowanych przez ZPZT.

Na zlecenie ZPZT opracowuje Rada cały szereg zagadnień obchodzących polski świat techniczny. Między innymi daliśmy obszerne sprawozdanie o sytuacji naszych członków na tle kryzysu, ułożyliśmy listy doradców-rzeczoznawców dla Związku Miast Polskich, współpracujemy w ułożeniu i opracowaniu słownictwa technicznego, oraz opracowujemy obecnie zagadnienie organizacji przyszłych Izb Inżynierskich.

**Współpraca
z innemi
Stowarzy-
szeniami
i Związkami.**

W roku sprawozdawczym, jak i w latach poprzednich, kontakt z Kołem Śląskiem Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych, Kołem Ekonomistów, Związkiem Obrony Kresów Zachodnich, Śląskiem Komitetem Popierania Wytwórczości Krajowej oraz Izbą Handlową został nadal otrzymany i zacieśniony.

Współpraca nasza ze Śl. Komitetem Popierania Wytwórczości Krajowej polegała na informowaniu Komitetu o potrzebach przemysłu w zakresie wyrobów i instalacyj wytwarzanych w kraju, oraz na wskazywaniu odpowiednich firm krajowych.

Oprócz powyższego nawiązaliśmy bliższe stosunki: z Kołem Dąbrowskiem Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych, z Okręgiem Śląskim Związku Inżynierów Chemików R. P., ze Związkiem Architektów na Śląsku, z Kołem Katowickim Związku Inżynierów Kolejowych i Oddziałem Sosnowieckim Stowarzyszenia Elektryków Polskich, z którymi to Stowarzyszeniami i Związkami przy współudziale Koła Śląskiego Stowarzyszenia Inżynierów Górniczych i Hutniczych pracujemy nad zagadnieniem Izb Inżynierskich.

Należy przypuszczać, że z czasem zdołamy nawiązać bliższy kontakt i z innemi Stowarzyszeniami oraz Związkami technicznymi, działającymi na Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskiem, dla stworzenia wspólnej reprezentacji spraw zawodowych.

Poza powyższą współpracą ze Związkami i Stowarzyszeniami technicznymi, Stowarzyszenie nasze utrzymuje stały Kontakt z różnemi instytucjami społecznymi. Ostatnio, w zrozumieniu doniosłego znaczenia morza dla Państwa, oraz stałej propagandy tego znaczenia, przystąpiła Rada w charakterze członka-opiekuna do Ligi Morskiej i Kolonjalnej.

**Sąd
Koleżeński.**

W roku sprawozdawczym Sąd Koleżeński rozpatrywał jeden wniosek odwoławczy, który po zbadaniu został odrzucony.

Dwuletnia kadencja Sądu kończy się w roku bieżącym.

**Sekcja
Pośred-
nictwa
Pracy.**

Praca Sekcji, podobnie jak i w roku ubiegłym, polegała na rejestrowaniu bezrobotnych kolegów, oraz interwenjowaniu u Władz o pozostawienie zainteresowanego przy jego warsztacie pracy.

Sytuacja gospodarcza utrudniała wyszukiwanie zatrudnienia dla odpowiednich osób jeszcze i z tego względu, że zakłady, w wypadku posiadania wolnego miejsca, przyjmowały zpowrotem swych zredukowanych pracowników.

Odczyty.

W okresie sprawozdawczym Rada nie zajmowała się organizacją odczytów, pozostawiając tę sprawę inicjatywie Zarządów poszczególnych Kół terytorjalnych.

Wyjątek od powyższej zasady stanowiła współpraca Rady w zorganizowaniu 2 odczytów, a mianowicie: w dniu 6 maja 1932 r. odczytu prof. dr. Wojciecha Świątosławskiego, kierownika Działu Węglowego Chemicznego Instytutu Badawczego w Warszawie, na temat „Problemata poprawy koksu hutniczego“, który to odczyt zaszczylił swą obecnością p. Prezydent Rzeczypospolitej, prof. dr. Ignacy Mościcki, i w dn. 13 czerwca 1932 r. odczytu prof. dr. Jellinka z Wiednia o wypadkach porażenia prądem elektrycznym. Ostatnio, na wniosek Koła Katowickiego, Rada rozesała do poszczególnych Kół Stowarzyszenia oraz Stowarzyszeń i Związków społecznych projekt wspólnej organizacji odczytów. Zarządy Kół wypowiedziały się przychylnie o zgłoszonym im projekcie.

**Komitet
Opieki
nad Prak-
tykantami.**

Komitet Opieki, wzorem lat ubiegłych, urządził dla młodzieży, odbywającej praktykę na Śląsku, zebranie informacyjne w Katowicach, na którem młodzież została poinformowana o warunkach pracy na tutejszym terenie.

Młodzież odbywająca praktykę została rozmieszczona po kopalniach, hutach i innych zakładach przemysłowych.

Dla urozmaicenia praktyk w czasie pobytu na Śląsku, Komitet Opieki zorganizował cztery wycieczki zbiorowe: dwie do kopalni w Mysłowicach i Wolfgang w Rudzie, jedną do Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie, oraz jedną do Huty Bismarcka w Hajdukach.

Nadto dzięki uprzejmości i wydatnej pomocy kol. kol. inż. P. Tułacza i inż. A. Jahnsa zorganizowano zebranie, na którem

kol. Tułacz wygłosił odczyt pt. „Najnowsze zdobycze techniki spawania“, oraz kol. Jahns „Zastosowanie spawania w górnictwie i hutnictwie“. Po odczycie zaś wyświetlony został film szwajcarski o zastosowaniu spawania w przemyśle i budownictwie.

Po odczytach i filmie uczestnicy zebrania zaproszeni zostali do warsztatów Szkoły Spawania przy ul. Zamkowej w Katowicach, gdzie pokazywano im technikę spawania różnemi metodami.

Do opieki nad praktykantami zaproszono 51 opiekunów, którym Komitet wyraża serdeczne podziękowanie za ich trud i pracę nad udogodnieniem i uprzyjemnieniem pobytu młodzieży w czasie jej praktyki na Śląsku.

Według opracowanych statystyk, praktykanci w liczbie 175 pochodzili z następujących uczelni:

Średnie zakłady naukowe.

1. Śląskie Techniczne Zakłady Naukowe, Katowice	7 osób
2. Państwowa Szkoła Górnicza w Tarnowskich Górach	19 "
3. " " " w Dąbrowie Górniczej	18 "
4. " " " w Wieliczce	13 "
5. " " Przebudowa w Bielsku	5 "
6. " " Budowy Maszyn w Warszawie	1 "
7. " " " " w Poznaniu	1 "
8. " " Włókiennicza w Łodzi	1 "
	65 "

Wyższe zakłady naukowe.

1. Akademia Górnicza w Krakowie	62 osób
2. Politechnika w Warszawie	5 "
3. " we Lwowie	11 "
4. " w Gdańsku	5 "
5. Uniwersytet w Warszawie	4 "
6. Politechnika w Wiedniu	1 "
	88 "
Brak danych	22 "

W powyższym zestawieniu uderza brak studentów wydziałów chemicznych Uniwersytetów Krakowskiego, Poznańskiego i Wileńskiego, oraz mała ilość studentów Politechniki Warszawskiej.

Rubryka „brak danych“ zawiera między innemi także i obcokrajowców.

Ilość praktyk w poszczególnych latach przedstawia się na Śląsku następująco:

Rok 1927	326 osób
„ 1928	350 „
„ 1929	324 „
„ 1930	294 „
„ 1931	259 „
„ 1932	175 „

Kierownikiem Komitetu Opieki z ramienia Rady Stowarzyszenia był kol. E. Grabianowski.

„Technik”

Z dniem 1-go października 1932 r. przejęliśmy od Towarzystwa Doksztalcania Technicznego wydawnictwo czasopisma „Technik”. Ze względu na koszty związane z wydawnictwem, pismo to pod nowym zarządem przekształcone zostało z dwutygodnika na miesięcznik.

Odpowiednie uchwały Zarządów poszczególnych Kół terytorjalnych o przymusowej prenumeracie umożliwiły nam dostarczanie pisma wszystkim członkom Stowarzyszenia.

W roku sprawozdawczym wydaliśmy 2 numery Technika, listopadowy i grudniowy, opierając egzystencję pisma wyłącznie na samowystarczalności, dzięki ofiarnej i bezinteresownej pracy kol. Elandta, oraz pomocy niektórych kolegów, doceniających potrzebę istnienia polskiego czasopisma technicznego na Górnym Śląsku. Prowadzenie tego pisma stało się bezdefycytowem, jak to widać z załączonego sprawozdania kasowego Administracji Technika.

Wydane do dnia 1. III. 1933 r. 5 numerów Technika wykazały należyty i właściwy poziom, zdobywając uznanie ogółu kolegów oraz ilość prenumeratorów w sumie około 1000 osób, z których 400 jest zpoza naszego Stowarzyszenia. W tem miejscu Rada Stowarzyszenia składa podziękowanie Wydawnictwu Technika, spoczywającemu w rękach kol. Elandta, kol. Fickiemu jako redaktorowi, oraz za stałą współpracę kolegom: Bartolewskiemu, Hałgasowi, Hejdukiewiczowi, Horowitzowi, Krupińskiemu, Krzymuskiemu M., Maubergowi, Nieświatowskiemu, Olczakowskiemu, Ruskowi, Rychlikowi, Smolańskiemu, Terenkoczemu, Winnickiemu i Zelenie.

Wykonanie
wniosków
z Walnego
Zebrania.

Walne Zebranie z dnia 20 marca 1932 r. rozpatrywało 21 wniosków zgłoszonych tak przez Zarządy Kół, jak i przez poszczególnych delegatów na samem Zebraniu.

Sześć wniosków, a mianowicie: o obniżenie składek na rzecz Rady, o wprowadzenie Kasy Pogrzebowej dla członków całego Stowarzyszenia oraz całego Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych, o utworzenie Komisji Technicznych przy poszczególnych Kołach w celu opinjowania i udzielania pomocy przy ubieganiu się o opatentowanie wynalazków, o połączenie się Kół Katowickiego z Królewsko-Huckiem, o wezwanie nieorganizowanych inżynierów i techników ze Śląska do zapisywania się w poczet członków polskich stowarzyszeń technicznych, oraz o wydrukowanie protokołu Walnego Zebrania w „Techniku“ — zostały odrzucone przez Walne Zebranie; resztę, to jest 15 wniosków, przekazano Radzie.

Rada na posiedzeniu w dniu 10-go czerwca rozpatrywała i gruntownie przedyskutowała przekazane wnioski.

W wyniku dyskusji zostały odrzucone dwa wnioski, a mianowicie: o stosowaniu urlopów turnusowych, oraz o tak zwanych dożywotnich kontraktach. Pierwszy — ze względów narodowych, społecznych i politycznych, drugi — z powodu opracowania już przez Władze odpowiedniego dekretu.

Trzy wnioski, a mianowicie: o ochronie interesów inżynierów i techników Polaków na Śląsku w związku z masowymi redukcjami, o cofnięciu pozwolenia na pobyt na Śląsku inżynierom i technikom obcokrajowcom, oraz o utworzeniu Rady Inżynierskiej dla walki z bezrobociem, zostały zdaniem członków Rady załatwione przez memoriał, jaki Rada wystosowała do p. Wojewody w dniu 28 marca 1932 r.

Wniosek o zapewnieniu należytego uznania naszego Stowarzyszenia w uroczystościach obchodu 10-cio lecia przyłączenia Górnego Śląska do Polski został załatwiony w ten sposób, że Rada zwróciła się z odpowiednim pismem do Miejskiego Komitetu Organizacji Obchodu. Z powodu skromnych ram, w jakich się uroczystości odbywały, wniosek powyższy, z przyczyn od Rady niezależnych, nie został całkowicie wykorzystany.

Cztery wnioski: o sposobie ustalania ilości członków Rady z poszczególnych Kół, o listach kandydatów wysuwanych przez Komisję Matkę, o skutkach prawnych przeniesienia się członka Rady z jednego Koła do drugiego, oraz o wyborach zastępców członków Rady — zostały przekazane Komisji. Komisja ta opracowała regulamin, który zostanie przedłożony najbliższemu Walnemu Zebraniu do zatwierdzenia.

Ostatni wniosek, o sporządzeniu statystyki inżynierów i techników pracujących na Śląsku, został przekazany Komisji w składzie: przewodniczący — kol. L. Myciński, oraz członkowie — kol. kol. E. Daniec, A. Elandt, E. Grabianowski i H. Trzebicki.

Komisja opracowała odpowiednie formularze, na podstawie których można było przystąpić do prac statystycznych. Prace te, ze względu na ogrom materiału, są jeszcze w toku.

Ruch
członków.

Rok ubiegły, jako wybitnie ciężki dla życia gospodarczego na Śląsku, odbił się również i na liczebności naszego Stowarzyszenia.

Ruch członków przedstawia niżej umieszczone zestawienie, sporządzone na dzień 31 grudnia każdego roku.

K o ł o	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Bielskie	28	25	27	26	26	26	26	26	36
Katowickie	90	106	93	136	166	243	262	273	232
Król-Huckie	140	123	123	122	118	160	162	158	155
Rybnickie	45	51	57	88	126	139	128	109	112
Tarnogórskie	36	43	46	55	72	70	71	60	38
Razem:	339	348	346	427	508	638	649	626	573

Według specjalizacji zawodowej członkowie nasi dzielą się na następujące grupy:

	Bielskie	Kato- wickie	Król- Huckie	Ryb- nickie	Tarno- górskie	Razem
Architektów	1	3	—	—	—	4
Budowniczych	—	4	9	1	5	19
Chemików	5	10	25	5	3	48
Ekonomistów	—	13	—	—	—	13
Elektryków	7	41	6	—	—	54
Górników	1	32	46	92	21	192
Handlowców	—	—	2	—	—	2
Hutników	—	2	7	—	1	10
Komunikacyjnych	1	—	2	—	—	3
Ładowców	2	24	—	—	—	26
Wodnych	—	10	—	—	—	10
Mechaników	13	80	58	4	8	163
Mierników	1	3	—	1	—	5
Włókienników	4	—	—	—	—	4
Innych	1	10	—	9	—	20
Razem:	36	232	155	112	38	573

W roku sprawozdawczym Towarzystwo Doksztalcania przeprowadziło zmianę swego Statutu, co dało możność należenia do niego osobom interesującym się doksztalcaniem zpoza Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Woj. Śl.

Działalność Towarzystwa, jak i w latach ubiegłych, obejmowała doksztalcanie inżynierów, techników średnich i górników, oraz wydawnictwo czasopisma „Technik“.

Doksztalcanie inżynierów rozpoczął kol. inż. R. Brzeski cyklem wykładów ekonomji i polityki ekonomicznej. Wykłady trwały od 1-go marca do 24 maja 1932 r. po dwie godziny tygodniowo.

Opracowanie programu kursów o średnim i wyższym zakresie nauczania — powierzył Zarząd Towarzystwa wiceprezowski Towarzystwa, kol. J. Obrąpalskiemu.

Na wniosek kol. Obrąpalskiego został uruchomiony kurs: „Kontrola i preparowanie wody technicznej“, 28 godzin wykładowych i 48 godzin ćwiczeń praktycznych w laboratorium. Wykłady na tym kursie objął kol. Z. Ficki, a ćwiczenia kol. Wł. Olczakowski — obaj ze Stow. Dozoru Kotłów w Katowicach.

Kurs przeznaczony był dla inżynierów ruchu, oraz kierowniczego personelu elektrowni i kotłowni. Na kurs uczęszczało ok. 50 inżynierów i techników.

Dalsze programy wykładów są w opracowaniu.

Doksztalcanie górników polegało na zorganizowaniu czterech kursów strzelania materiałami wybuchowymi.

Kursy odbyły się na kopalniach: Paweł, Richter, Ficinus i Hillebrand.

Niżej podane statystyki przedstawiają wiek, oraz ilość lat pracy zawodowej 126 przodowych, którzy kursy nasze w roku 1932 ukończyli.

Kopalnia	W i e k					
	25—30	30—35	35—40	40—45	45—40	50—60 lat
Paweł	—	15	6	6	1	—
Richter	6	7	6	5	4	3
Ficinus	3	7	8	6	4	3
Hillebrand	5	7	10	9	5	—
Razem	14	36	30	26	14	6

Słuchacze według lat pracy zawodowej.

Kopalnia	L a t					
	5—10	10—15	15—20	20—25	25—30	30—35
Paweł	—	17	7	3	1	—
Richter	5	9	8	6	3	—
Ficinus	—	5	8	7	6	5
Hillebrand	1	9	12	6	5	3
Razem	6	40	35	22	15	8

Statystyka kursów dla górników strzałowch przedstawia się następująco:

Rok 1928	kursów	9	osób	225
„ 1929	„	20	„	611
„ 1930	„	4	„	110
„ 1931	„	1	„	40
„ 1932	„	4	„	126
Razem kursów		38	osób	1112

Uczestnikom w 1932 roku wydane zostały przez Zarząd Towarzystwa odpowiednie zaświadczenia o wysłuchaniu kursów.

Oprócz kursów dla górników przodowych, został opracowany i następnie zatwierdzony przez Wyższy Urząd Górniczy w Katowicach pismem Nr. 2270/32 program kursu dokształcającego dla przodowych górników w dziale stosowania płynnego powietrza jako materiału wybuchowego.

W najbliższym czasie przewiduje się uruchomienie paru takich kursów na kopalniach śląskich.

Kierownikiem kursów strzelania materiałami wybuchowymi był kol. Wł. Micewicz, zaś kierownikiem kursów strzelania płynnem powietrzem — kol. M. Lubowicki.

Oprócz omawianych kursów strzałowch, Towarzystwo wspólnie z Instytutem Rzemieślniczo-Przemysłowym subsydjowało dwa kursy zorganizowane przez Koło Bielskie Stowarzyszenia Inżynierów i Techników. Jeden kurs dla palaczy kotłowych, drugi dla monterów elektrotechnicznych. Oba kursy cieszyły się znaczną frekwencją i według opinii Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bielsku — przyczyniły się do podniesienia fachowego wykształcenia słuchaczy.

Poza wyżej opisaną akcją dokształcania bezpośredniego — Towarzystwo Dokształcania Technicznego wydawało dwutygodnik „Technik“.

Technik, w piątym roku wydawnictwa, borykać się musiał z licznymi trudnościami finansowymi, które trapiły i trapią pisma zawodowe w Polsce.

Według obliczeń z połowy 1932 r. posiadaliśmy wśród naszych prenumeratorów 47,0% techników, 34,8% inżynierów oraz 18,2% zakładów naukowych, związków i firm, które abonowały pismo dla bibliotek, świetlic, personelu itd.

Ogółem w roku 1932-im wydano 19 numerów o łącznej ilości 369 stron druku.

Od początku działalności publicystycznej wydano:

w roku 1928	12 numerów o łącznej ilości	328 stron
„ 1929	24 „ „ „	740 „
„ 1930	24 „ „ „	644 „
„ 1931	24 „ „ „	447 „
„ 1932	19 „ „ „	369 „
Razem	103 „ „ „	2528 „

Redaktorem pisma był kol. S. Majewski, który był równocześnie i kierownikiem biblioteki „Technik“. W okresie sprawozdawczym broszury biblioteki „Technika“ odbijane były wyłącznie na koszt autorów.

- Na dorobek biblioteczny składają się następujące prace:
- B. T. 33 — Zagadnienia przyszłej wojny — Dr. Ludwik Łakomy.
  - „ „ 34 — Klinkier i rozwój budowy dróg klinkierowych — inż. Wacław Maciejewicz.
  - „ „ 35 — Najśławniejsza i najskromniejsza kobieta świata (Marja Skłodowska-Curie) — Dr. Ludwik Łakomy.
  - „ „ 36 — Zagadnienie planu regionalnego polskiego zagłębia węglowo-przemysłowego — inż. Eugenjusz Zaczyński.
  - „ „ 37 — Węgiel brytyjski — prof. Arnold Sarjusz Makowski
  - „ „ 38 — Woda w gospodarce kotłowej — dr. Kazimierz Walter.
  - „ „ 39 — Przesiedlenie jako środek walki z bezrobociem — inż. Eugenjusz Zaczyński.
  - „ „ 40 — Prace polskich techników i ekonomistów nad zjednoczeniem Górnego Śląska z Rzeczpospolitą — dr. Ludwik Łakomy.
  - „ „ 41 — W sprawie prowadzenia pieca Martinowskiego — inż. Jan Wielgus.

oraz bez numerów:

Czynnik ludzki w produkcji i przemyśle — prof. Roman Rieger.
Jerzego Agricoli o starożytnych i nowych kopalniach ksiąg
dwoje — inż. Stanisław Majewski.

Pismo nasze przeżywało w całej pełni kryzys pieniężny, co uwidacznia się w ilości stronic drukowanych, skromniejszej szacie zewnętrznej i oszczędniejszym szafowaniu klisz.

Budżet na rok 1932, bardzo skromnie obliczony, musieliśmy w ciągu roku trzykrotnie redukować.

Z powodu niedopisania wpływów, na które liczyliśmy, zmniejszenia się ilości ogłoszeń oraz spadku wpływów za prenumeratę — pisma naszego nie mogliśmy utrzymać i zmuszeni zostaliśmy przekazać go Radzie Stowarzyszenia.

Dalsze pogarszanie się stanu finansowego, oraz przekazanie dokształcania górników Stowarzyszeniu Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych — pozbawiło Towarzystwo Dokształcania Technicznego jego celów zasadniczych, to też Nadzwyczajne Walne Zebranie Towarzystwa w dniu 7-go grudnia 1932 r. uchwaliło likwidację Towarzystwa z dniem 31-go grudnia 1932 r.

Sprawozdania Kół.

**Koło
Katowickie.**

Kryzys gospodarczy, niestabnący przez cały ubiegły rok, wywołał na tutejszym terenie specjalny nastrój psychiczny — jakiś bezwład i bierność — której objawy można zauważyć w ostatnich czasach niemal we wszystkich dziedzinach życia społecznego na Śląsku. Tylko nieliczne jednostki biorą udział w pracy społecznej, zaś pozostały ogół, który jeszcze doniedawna występował z krytyką poczynań tamtych pracujących, dziś już nawet w tej krytyce nie bierze udziału, lecz biernie i apatycznie odnosi się do wszystkiego, co się koło niego dzieje, choćby nawet pewne zjawiska bezpośrednio go dotyczyły.

Ta bierność — którą u starszego pokolenia można tłumaczyć zmęczeniem życiowym, przeżytymi w ostatnich dziesiątkach lat częstymi gwałtownymi wypadkami dziejowymi i którą w ostateczności możnaby jeszcze przeboleć — jest zastraszającą u młodego pokolenia. Co będzie z tak zwaną „twórczą inicjatywą“ społeczeństwa, jeżeli ci młodzi, którzy dopiero niedawno weszli w życie i którzy winni wchłaniać skwapliwie w siebie wszelkie jego odgłosy i wykazywać żywe zainteresowanie

dla wszelkich jego przejawów — już dziś są strudzonymi i zgrzybiałymi starcami?

Co zrobić, w jakim kierunku poprowadzić pracę społeczną, by wrząc w jej rydwan szeregi niezbędnych, młodych pracowników?

Powyższe pytanie prawie stale stanowiło troskę Zarządu Koła w ubiegłym roku. Zarząd jednak nie znalazł odpowiedzi, nie znalazł wyjścia z tej beznadziejnej sytuacji. Wszelkie poczynania Zarządu nie osiągały sukcesu; wszelkie okólniki, odezwy i ankiety trafiały zasadniczo w próżnię. Sala odczytowa, mimo bardzo starannego doboru aktualnych tematów, świeciła prawie zawsze pustką. Ta sama garstka „wiernych“ słuchaczy, którzy się znają już wszyscy „na pamięć“, uczęszczała niemal na wszystkie odczyty, uzupełniane tylko czasami pewną „obcą grupą“.

Z biblioteki Koła w ciągu całego roku wypożyczono tylko 116 dzieł, a jeżeli przejrzeć wykaz pożyczających, to 70% stanowią członkowie Zarządu.

Na Nadzwyczajne Walne Zebranie Koła, zwołane w sprawie tak żywotnej, jak zagadnienie izb inżynierskich, przyszło tylko 18 (ośmnastu) członków. Jeżeli z tego odliczymy 9 członków Zarządu, to musimy stwierdzić, że ilość 9 członków, którzy przybyli na ogólną liczbę członków Koła, wynoszącą w tym czasie 233, jest naprawdę znikoma.

Odbywanie walnych zebrań jest możliwe tylko dzięki temu, że par. 32 statutu Stowarzyszenia stanowi: „Walne Zebranie Koła jest zdolne do powzięcia uchwał bez względu na liczbę obecnych“.

Ta wyżej określona atmosfera odbiła się w całości na działalności Zarządu, który nigdzie nie spotykał zrozumienia ani poparcia. Całoroczna praca Zarządu, to walka z apatią członków Koła, to walka o zrozumienie, czy choćby tylko o krytykę jego poczynañ, to bezskuteczne dobijanie się do poczucia konieczności pracy obywatelskiej jednostek powołanych do kierowania życiem społecznym na Śląsku, za jakich bezwzględnie należy uważać członków naszego Stowarzyszenia.

Niestety, ogół członków pozostał głuchy — Zarząd rok przetrwał — lecz walkę przegrał, bo nie znalazł zrozumienia i nie zdołał zniszczyć apatii, defetyzmu i marazmu członków Koła.

W roku bieżącym Zarząd Koła przedłożył Radzie Stowarzyszenia memoriał w sprawie powołania na Śląsku Komitetu Porozumiewawczego istniejących towarzystw technicznych, celem zajmowania wspólnego stanowiska w sprawach dotyczących ogółu inżynierów i techników.

Wymieniony Komitet został przez Radę powołany do życia i zabierał już głos w kilku sprawach.

Drugi memoriał dotyczył powołania wspólnego Komitetu Odczytowego dla całego Zagłębia. Z powodu nieuzgodnionej działalności poszczególnych towarzystw były wypadki, że tego samego dnia odbywały się dwa, a nawet więcej odczytów, co naturalnie miało ujemny wpływ na frekwencję. Wniosek Koła został poparty przez zainteresowane Stowarzyszenia. Odpowiedni Komitet Odczytowy został powołany do życia w ciągu miesiąca stycznia br.

Trzeci memoriał, przesłany również Radzie, poruszał sprawę założenia w Katowicach przy Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych specjalnej publicznej biblioteki technicznej, któraby złączyła wszystkie dotychczas istniejące biblioteki związkowe, skromne w swych rozmiarach i trudno dostępne, gdyż czas korzystania z nich musi być z natury rzeczy bardzo ograniczony. Sprawa ta znajduje się jeszcze w Radzie Stowarzyszenia.

Oddając cześć pamięci zmarłym w roku sprawozdawczym Członkom, Zarząd Koła umieścił w „Techniku“ wspomnienia pośmiertne o śp. B. Koniarku i śp. inż. M. Niebieszczańskim.

Zarząd Koła ukonstytuował się na posiedzeniu w dniu 23. lutego 1932 r. w następujący sposób: •

Prezes: *Inż. B. Wiszniewski*

I. Wice-Prezes: *Inż. A. Elandt*

II. „ „ „ *Z. Kmita*

Sekretarz: *Inż. E. Zaczyński*

Skarbnik: „ *St. Zelena*

Gospodarz lokalu i bibliotekarz: *Inż. J. Cieśla*

Referent odczytowy: *Inż. W. Gutowski*

„ wycieczkowy: *Inż. A. Elandt*

„ prasowy: *Inż. E. Udziela*

Członkowie Zarządu: *Inż. J. Bereza, inż. B. Kobyliński i inż. Z. Rychlik.*

Komisję rewizyjną stanowili kol.: *inż. M. Choynowski, inż. S. Kamiński i inż. M. Kwieciński.*

W skład Rady Stowarzyszenia z ramienia Koła wchodził kol.: *inż. B. Wiszniewski* — prezes Rady, *inż. E. Daniec* — sekretarz Rady i *inż. A. Elandt* — skarbnik Rady. Po ustąpieniu kol. *Dańca* wszedł na jego miejsce *inż. S. Sokołowski*.

Delegatami względnie łącznikami między Kołem a poszczególnymi instytucjami byli:

Śląski Instytut Rzemieślniczo-Przemysłowy — *inż. J. Bereza*,
Śląskie Koło Przyrodników im. Kopernika — *inż. A. Elandt*,
Związek Obrony Kresów Zachodnich — *inż. B. Wiszniewski*,
Pow. i miejsc. Kom. Oświatowy — *inż. E. Udziela* i *inż. A. Orłowski*,

Pow. Komitet Niesienia Pomocy dla Bezrobotnych — *inż. A. Elandt* i *inż. J. Wiorogórski*.

W pracy Zarządu był pomocnym kol. *K. Przyklink*, za co Zarząd wyraża Mu podziękowanie.

W roku bieżącym ustąpił z Zarządu kol. *inż. Z. Kmita*, zaś z końcem roku sprawozdawczego ustępują z powodu upływu kadencji kol.: *inż. W. Gutowski* i *inż. B. Wiszniewski*. Ponadto ustąpienie z powodu braku czasu zgłosił kol. *inż. A. Orłowski*.

Działalność agend Koła w ubiegłym roku przedstawiają poniższe sprawozdania:

S e k r e t a r j a t

W roku sprawozdawczym odbyło się 1 Zwyczajne i 1 Nadzwyczajne Walne Zebranie, oraz 12 zebrań Zarządu.

Otrzymano 95 listów, wysłano 181 listów, 10 okólników własnych, oraz kilka okólników Koła Król.-Huckiego o odczytach organizowanych przez Koło Król.-Huckie.

O wszystkich odczytach umieszczano komunikaty w „Pol-sce Zachodniej“, „Polonji“ i „Ilustrowanym Kurjerze Krakowskim“, oraz pisemnie zawiadamiano Radę Stowarzyszenia i Zarządy zainteresowanych towarzystw technicznych na terenie Zagłębia Węglowego. W dniu 1. lutego 1932 r. Koło Katowickie liczyło 228 członków.

W ciągu roku sprawozdawczego zostali przyjęci następujący członkowie: Czyż Eugenjusz, Suszyński Tadeusz, Wolski Janusz, Nowakiewicz Edmund, Kurczyk Franciszek, Deja Franciszek, Wodecki Stanisław, Frontczak Józef, Bujnicki Edward, Czapik Jan, Gęborek Władysław, Popper Alfred, Saski Stefan, Mazur Romuald, Bachowski Wacław, Łazoryk Emil, Mauberg

Konstanty, Kulczycki Antoni, Kapołka Jan, Pietraszek Władysław, Chorzelski Henryk, Czarnota Jan, Gadomski Stanisław, Lidwin Antoni, Weyda Jerzy, Zagórski Władysław i Warzeszkiewicz Zbigniew; razem 27 członków.

Przeniesieni z Koła Król.-Huckiego: kol. Rybarski Antoni i Wojtacha Stanisław; razem 2 członków. Ogółem przybyło 29 członków.

Zmarli w okresie sprawozdawczym: śp. Bernard Koniarek i śp. inż. Mieczysław Niebieszczanski; razem 2 członków.

Przeniesieni do Koła Król.-Huckiego: kol. Myciński Lucjan.

Wystąpili z powodu wyjazdu kol.: Jaroszyńska Helena, Herdliczka Julian, Przyłuski Kazimierz, Zarzycki Jan, i Kuczewski Władysław; razem 5 członków.

Skreślono z listy członków na własne żądanie: Michejdę Tadeusza, Krausego Henryka, Boka Adolfa, Horowitza Lucjana i Wanieka Franciszka; razem 5 członków.

Skreślono z listy członków z powodu niepłacenia składek: Altberga Józefa, Cholewę Stanisława, Czyża Eugenjusza, Kurka Jerzego, Kufietę Erwina, Łobosa Tadeusza, Murawskiego Ludwika, Płochockiego Jerzego, Reicha Adama, Remera Zdzisława, Szefera Leona, Urbańca Teodora; razem 12 członków.

Ogółem ubyło 25 członków.

Koło Katowickie w dniu 1. lutego 1933 posiadało 232 członków.

Podział członków Koła według specjalizacji podany jest w sprawozdaniu Rady na str. 17.

Ilość członków Koła Katowickiego od chwili jego powstania podana jest również w sprawozdaniu Rady.

Spadek ilości członków w r. 1925/26, jak również w r. 1931/32 powstał na skutek skreślenia z listy szeregu członków, zalegających z płaceniem składek za okres ponad 12 miesięcy. Pomijając te dwa lata, ilość członków wykazuje stały wzrost, którego nie wstrzymał nawet obecny kryzys gospodarczy.

L o k a l.

W roku sprawozdawczym lokal Koła mieścił się łącznie z Sekretarjatem Rady Stowarzyszenia w gmachu Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach przy ul. Krasień-

skiego. W dwóch pokojach mieści się biblioteka Koła wraz z Sekretarjatem Rady, trzeci zaś pokój używany jest dla zebrania Zarządu Koła, jak i Rady Stowarzyszenia.

B i b l i o t e k a.

Biblioteka mieściła się w lokalu Koła i była otwarta w każdą środę od godz. 19-tej do 20-tej.

Biblioteka posiada obecnie 132 tomów oprawionych czasopism, 83 tomy książek z dziedziny budowy maszyn i elektrotechniki oraz 92 książki treści ogólnej. Wypożyczeń w ciągu roku było 116.

R e f e r a t o d c z y t o w y.

W roku 1932 zorganizowało Koło Katowickie następujące odczyty, które odbywały się w gmachu Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach przy ul. Krasińskiego:

- 1) dnia 16. lutego 1932 — inż. *Eugenjusz Zaczyński* — Zagadnienie planu regionalnego Zagłębia Węglowo-Przemysłowego.
- 2) dnia 7. kwietnia 1932 — prof. Pol. Lwowskiej dr. inż. *Roman Wittkiewicz* — Bezkorbowia silnikowo-sprężarka.
- 3) 14. kwietnia 1932 — inż. *Eugenjusz Zaczyński* — Przesiedlenie jako środek walki z bezrobociem.
- 4) 31. maja 1932 — inż. *Piotr Tułacz* — O zastosowaniu spawania w przemyśle metalowym (film szwajcarski).
- 5) 1. grudnia 1932 — Insp. *Józef Żółtaszek* — Dzikie kopalnictwo węgla na Górnym Śląsku w r. 1932.
- 6) 14. grudnia 1932 — inż. *Paweł Nestrypke* — Porównanie techniczne i ekonomiczne publicznych środków komunikacyjnych, tramwajów, autobusów i kolei dojazdowych.

Pozatem Zarząd Koła umożliwił członkom korzystanie z odczytów urządzanych w Katowicach przez Koło Król-Huckie.

Należy z ubolewaniem podkreślić, że tylko znikoma ilość członków korzysta z odczytów. Fakt ten paraliżuje w wysokim stopniu działalność referatu odczytowego. Na tem miejscu apelujemy do członków, by w sprawie odczytów zechcieli się wypowiedzieć, precyzując swe życzenia i uwagi pisemnie i przesyłając je do Sekretarjatu Koła.

Na wniosek Koła Katowickiego pod przewodnictwem Rady Stowarzyszenia powstała jednostka odczytowa, składająca się z referentów odczytowych wszystkich Kół i delegatów innych

towarzystw technicznych całego Zagłębia. Prosimy o poparcie tej zrzeszonej jednostki odczytowej i jej wysiłków przez gremjalne uczęszczanie na wszystkie odczyty; przy tej sposobności zawiąże się bliższe zapoznanie członków, wymiana poglądów i współzycie towarzyskie.

Sprawozdanie Kasowe.

Wpływy:

saldo z r. 1931 . . .	9.589,66 zł.
składki i wpisowe . .	6.483,50 „
odsetki	847,68 „
różne	51,85 „
Razem wpływy	16.972,69 zł.

Wydatki:

lokal, administracja, odczyty, prenumerata i oprawa czasopism, oraz druk sprawozd.	2.856,68 zł.
składki do Rady Stow.	1.693,00 „
prenumerata „Tech- nika“ dla członków	2.697,00 „
różne	122.88 „
na cele społeczne .	3.661.00 „
Razem wydatki	11.030,56 zł.

Majątek Koła w dn. 1. I. 1933 r. wynosił:

w gotówce 5.942,13 zł.

w inwentarzu (umebl. lokalu) 2.000,00 „

Razem 7.842,13 zł.

**Koło Król.
Huckie.**

W roku sprawozdawczym odbyło się Doroczne Walne Zebranie w dniu 16. lutego oraz jedno Nadzwyczajne Walne Zebranie w dniu 3. listopada. Zarząd Koła wybrany na Dorocznym Walnym Zebraniu ukonstytuował się następująco:

Prezes:	inż. <i>Karol Machalski</i>
I. Wice-prezes:	„ <i>Hugo Trzebicki</i>
II. „ „	dr. <i>Walenty Stateczny</i>
Sekretarz:	inż. <i>Adam Kowalski</i>
Skarbnik:	„ <i>Jan Sokołowski</i>
Referent odczytowy:	„ <i>Jan Dydużyński</i>
„ wycieczkowy:	„ <i>Roman Sobek</i>
„ dla spraw zawodowych:	„ <i>Witold Drozdowski</i>
Członkowie Zarządu:	<i>Józef Cienciąła</i>
	„ <i>Adam Patla</i>
	„ <i>Stanisław Sanetra</i>
	<i>Stanisław Stelmach</i>

Komisję Rewizyjną stanowili kol.: inż. *J. Brochocki* i inż. *S. Russek*.

Ubiegający okres sprawozdawczy był nadal okresem ciężkich warunków rozwoju naszej działalności. W zrozumieniu ciężkiej sytuacji gospodarczej swych członków, wynikłej wskutek kryzysu, Zarząd starał się obniżyć składki wpłacane do Koła. Uchwałą W. Z. obniżono minimalną składkę do 1,50 zł. Kierując się temi względami oraz tem, że sposób redagowania „Technika“ nie odpowiadał większości naszych członków, W. Z. zniosło z dniem 1. marca przymus prenumeraty. Po przejściu „Technika“ na własność Stowarzyszenia, N. W. Z. przywróciło zpowrotem przymusową prenumeratę z dniem 1. października, oraz uchwaliło opłacanie prenumeraty za członków Koła posiadających moratorium. Członkom bezrobotnym umożliwiono bezpłatne korzystanie z kursów zorganizowanych przez Tow. Doksztalcania. W kilku wypadkach udzielono zapomogi.

Apel do członków uczestniczenia w zebraniach towarzyskich pozostał bez echa tak, że musiano ich narazie zaniechać. Natomiast zwrócono więcej uwagi na akcję odczytową, dostosowaną do chwili obecnej. Ze względu na wyjątkowe okoliczności, w jakich znalazł się przemysł górnośląski oraz na to, że na barki polskiego inżyniera i technika spadł wielki obowiązek zajęcia zdecydowanego stanowiska w tej sprawie, Zarząd zorganizował w dniu 10. marca zebranie dyskusyjne na temat: „Obecna sytuacja w przemyśle górnośląskim oraz sprawa redukcji w zakładach przemysłowych“. Referaty wygłosili: inż. *Z. Sowiński*, poseł na Sejm, inż. *Nitsch*, dr. *Terenkoczy* i inni. Po dłuższej dyskusji zapadły rezolucje: 1) Utworzenie „Rad Inżynierskich dla walki z bezrobociem“, złożonych z przedstawicieli wszystkich gałęzi przemysłu, jako czynnika gospodarczego Władz. 2) Wstrzymanie przyjmowania do przemysłu obcokrajowców oraz redukovanie najpierw obcokrajowców. 3) Utworzenie Związku Zawodowego Inżynierów i Techników Śląskich, celem obrony interesów zawodowych. Te rezolucje odesłano do Rady Stowarzyszenia celem dalszego załatwienia.

W roku sprawozdawczym urządzono 7 odczytów, a mianowicie:

dnia 16. lutego

inż. *J. Dyduzyńskiego* p. t. „Obecny kryzys gospodarczy z punktu widzenia inżyniera“.

dnia 24. maja	inż. <i>E. Porębskiego</i> p. t. „Nowoczesne konstrukcje samochodowe“.
dnia 14. czerwca	inż. <i>K. Hellera</i> p. t. „Praca umysłowa w przemyśle“.
dnia 12. października	<i>Wacława Mileskiego</i> , Wicedyrektora Instytutu Naukowej Organizacji w Warszawie, p. t. „Znaczenie i rola naukowej organizacji w dobie obecnej“.
dnia 26. października	<i>Dyr. E. Lipińskiego</i> , Dyrektora Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen, p. t. „Czy należy zastósować sztuczne ożywienie konjunktury“.
dnia 14. listopada	inż. <i>W. Suchowiaka</i> , prof. Politechniki Warszawskiej, p. t. „Nowoczesne urządzenia transportowe“.
dnia 6. grudnia	prof. inż. <i>A. Rotherta</i> p. t. „Ocena systemów płać“.

W ciągu ubiegłego roku odbyła się wycieczka 18. X. na kopalnię Pole Wschodnie „Skarboferme'u“ celem zwiedzenia nowych urządzeń nawierzchni. Próby zorganizowania wycieczek towarzyskich wraz ze zwiedzeniem nowych budowli, jak np. Zakładu Wodociągowego w Wapiennicy, nie powiodły się, wobec małego zainteresowania wśród członków.

Podobnie i zebrania towarzyskie były słabo frekwentowane.

Prócz tego członkowie naszego Koła byli zawiadamiani o odczytach i wycieczkach Zw. Inż. Chem. Rzplł. Polsk. Okręg Śląski. Zarząd nawiązał również kontakt z Kołem Ekonomistów Śl.

Na N. W. Z. przedmiotem obrad między innymi była sprawa projektu utworzenia „Izb Technicznych“. Koło zajęło w tej sprawie następujące stanowisko: Zasadniczo trudno dopatrzeć się w chwili obecnej konieczności utworzenia „Izb Technicznych“. O ile utworzenie Izb Inżynierskich, obejmujących inżynierów wolno praktykujących, może być celowe i słuszne, o tyle rozszerzenie podobnej organizacji na wszystkich inżynierów i techników w całym Państwie Polskiem stworzyłoby tylko ciężką organizację, nieodpowiadającą swemu zadaniu. Natomiast na terenie Śląskim utworzenie Izb na podstawie projektowanego statutu byłoby wręcz niebezpieczne dla polskości i gdyby miało kiedyś dojść

do skutku utworzenie „Izb Technicznych“, należałoby przy tworzeniu statutu sprawę tę wziąć pod rozważenie.

Podobnie jak w zeszłych latach Zarząd przekazał Dyrekcji Śl. Techn. Zakładów Nauk. w Katowicach uchwaloną przez W. Z. kwotę zł. 300,— jako stypendjum dla uczniów pochodzących z terenu działalności Koła. Również przekazano uchwaloną przez N. W. Z. kwotę 500,— zł jako zapomogę dla polskiego gimnazjum w Bytomiu.

Zarząd odbył w ciągu roku 11 zebrań, a to: 20. I., 11. II., 23. II., 15. IV., 27. IV., 10. V., 8. VI., 24. VI., 16. IX., 14. X. i 1. XII.

W roku sprawozdawczym zmarł śp. Inż. St. Dyczakowski, długoletni i zasłużony członek Zarządu naszego Koła.

Według stanu z dnia 1. I. 1932 r. Koło liczyło 161 członków zwyczajnych, w tem 5 posiadało moratorium opłacania składek, zaś według stanu z dnia 31. XII. 1932 r. liczba członków wynosiła 154 członków zwyczajnych, w tem 13 posiadało moratorium opłacania składek.

Podział członków Koła według specjalizacji podany jest w sprawozdaniu Rady na str. 17.

Kilkakrotnie Zarząd ingerował w sprawach redukcji z pracy członków naszego Koła, opinjował podania członków o uznanie ich rzeczoznawcami sądowemi, oraz podał kandydatów na rzeczoznawców do Komisji Techn.-Ekonom. Z. M. P. i na nadzorców sądowych.

Sprawozdanie Kasowe.

Wpływy:

saldo z r. 1931 . .	7.749,97 zł.
składki	3.689,00 „
odsetki	455,80 „
różne	25,00 „
Razem	11.919,77 zł.

Wydatki:

administracja i od-	
czyty	981,85 zł.
składki do Rady Stow.	1.050,00 „
prenumerata za Tech-	
nika dla członków .	1.353,00 „
na cele społeczne .	600,00 „
zwrotne pożyczki dla	
członków Koła . .	350,00 „
różne	41,63 „
Razem	4.376,48 zł.

Majątek Koła w dn. 1. I. 1933 r. wynosił:
w gotówce 7.543,29 zł.
w akcjach Banku Polskiego 200,00 „
Razem 7.743,29 zł.

**Koło
Rybnickie.**

Dotychczasowa działalność Koła szła w kierunku odczytowym, wycieczkowym i towarzyskim. Ubiegający obecnie okres sprawozdawczy nie stwarzał specjalnie dogodnych warunków dla rozwoju naszej działalności w tych ramach. Coraz bardziej dający się odczuć ogólny kryzys gospodarczy wpłynął deprymująco również i na członków naszego Koła. Wielu z nich pozostało bez pracy, a reszta, zajęta walką o byt, nie miała czasu i chęci do zajmowania się sprawami Koła. Zainteresowanie dla szeregu zagadnień technicznych, względnie czysto górniczych spraw, zmalało. Objawem tego było małe zainteresowanie się odczytami, co dało się zauważyć i w poprzednich latach. Nieco większym zainteresowaniem cieszyły się wycieczki, gdyż posiadały one ważny dodatni moment bezpośredniej wymiany myśli i sposobność poinformowania się o stanie rzeczy w najbliższym sąsiedztwie. W dziale wycieczkowym wyłoniły się jednak duże trudności natury technicznej. Wiele zakładów przemysłowych ograniczyło znacznie pewne działy produkcji, inne znów ze względu na obecny kryzys niechętnie udzielały zezwoleń na zwiedzenie zakładów pracy. Rozważając powyższe okoliczności na początku obecnego okresu sprawozdawczego, Zarząd Koła doszedł do wniosku, że punkt ciężkości działalności Koła należy przesunąć w kierunku towarzyskim, w kierunku rozwinięcia wymiany myśli pomiędzy członkami na tematy spraw gospodarczych i socjalnych, które w tej chwili budzą największe zainteresowanie. Praca w Stowarzyszeniu według starego programu musi z konieczności zejść na plan drugi. Odczyty i wycieczki, mające jako temat prace czysto naukowe lub fachowe nie wiążące się ze sprawami gospodarczymi i socjalnymi, nie mogą zainteresować w obecnej chwili ogółu naszych członków.

Pierwsze zebranie dyskusyjne tego typu odbyło się w dniu 7. V. 1932, na którym referent, kol. inż. *Serafin*, wygłosił odczyt na temat: „Górnicze szkolnictwo zawodowe w Polsce”. Biorąc pod uwagę coraz bardziej powiększające się bezrobocie wśród ogółu techników wraz ze wszystkimi ujemnymi skutkami, jakie ono za sobą sprowadza, referent wskazał na koniecz-

ność zahamowania wzrostu bezrobocia i utrzymania go w pewnych granicach. Problem ten sprowadzić można do trzech zasadniczych czynników: 1. Usunięcie obcokrajowców, 2. Zatrudnienie sił technicznych w miejsce innych pracowników biurowych i handlowych, 3. Zahamowanie dopływu nowych sił technicznych przynajmniej na pewien okres czasu 2 do 3 lat przez czasowe zamknięcie odpowiednich uczelni technicznych. Po obszernem uzasadnieniu powyższych trzech punktów wyłoniła się wyczerpująca dyskusja. Tekst referatu wraz z dyskusją przesłano następnie do Rady Stowarzyszenia celem przedłożenia opinii Koła odpowiednim czynnikom.

Niestety apel do członków o wygłoszenie odczytów w Kole pozostał bez echa. Dalszych odczytów dyskusyjnych nie udało się zorganizować. Mimo to Zarząd Koła starał się o utrzymanie życia organizacyjnego, zaznaczając istnienie i żywotność Koła.

Celem ożywienia życia towarzyskiego, Koło urządzało w okresie letnim wycieczki zbiorowe członków, t. zw. „majówki“, w okolice Rybnika. W okresie zimowym rolę tę spełniały zebrania towarzyskie urządzone w „Polonji“ w Rybniku. Ze względu na obecny kryzys Koło odstąpiło w ubiegłym roku od tradycyjnego urządzania „Barbarki“ oraz balu reprezentacyjnego dla szerszej publiczności, urządzono jedynie zebranie towarzyskie połączone z tańcami dla członków Koła i ich rodzin. Z wycieczek technicznych odbyła się jedna wycieczka na kop. Donnersmarck.

W związku z położeniem gospodarczym nawiązano kontakt z Powiatowym Komitetem Bezrobocia. Poza tem członkowie Koła brali żywy udział w akcji oświatowej dla bezrobotnych, podejmując się wygłoszenia szeregu odczytów w świetlicy bezrobotnych w Rybniku. Zarząd Koła interwenjował również w sprawie redukcji członków oraz starał się o zatrudnienie bezrobotnych swych członków z wynikiem pomyślnym dla zainteresowanych.

Ruch członków w okresie sprawozdawczym przedstawiał się następująco: W dniu 29. II. 1932 r. ilość członków wynosiła 121. W okresie sprawozdawczym wstąpiło 4 nowych członków, wystąpiło względnie zostało wykreślonych 13 członków, tak że obecnie stan członków wynosi 112.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Koła zbierał się przeciętnie raz w miesiącu, z wyjątkiem miesięcy letnich. Ogółem

odbyło się 8 posiedzeń Zarządu, na których omawiano i załatwiano bieżące sprawy związane z działalnością Koła.

Zarząd Koła na rok 1932 ukonstytuował się następująco:

Prezes	kol. inż. <i>P. Kowalczyk</i>
Wice-prezes	„ „ <i>W. Czechowicz</i>
Sekretarz	„ „ <i>W. Szajnowski</i>
Skarbnik	„ „ <i>Fr. Dziubiński</i>
Gospodarz	„ „ <i>R. Dykacz</i>
Zast. gospodarza	„ „ <i>Fr. Chmiel</i>
Ref. odczytowy	„ „ <i>J. Serafin</i>
Członkowie Zarządu:	kol. inż. <i>W. Hardt</i> i inż. <i>J. Urbańczyk</i> .

Sprawozdanie Kasowe.

Wpływy:

saldo z r. 1931	3.728,51 zł.
składki	2.432,00 „
za „Technika“	
od członków	1.109,00 „
odsetki	15,30 „
różne	354,00 „
Razem wpływy	7.638,81 zł.

Wydatki:

administracja itp.	214,25 zł.
składki do Rady Stow.	884,00 „
prenumerata „Tech- nika“	1.240,00 „
zapomoga zwrotna	100,00 „
na cele społeczne	30,00 „
różne	169,10 „
Razem wydatki	2.637,35 zł.

Stan majątkowy na dzień 1. I. 1933 r.:

w gotówce	5.001,46 zł.
zwrotna zapomoga	100,00 „
inwentarz	125,00 „
Razem	5.226,46 zł.

**Koło Tarno-
górskie.**

W 1932 roku działalność Koła rozwijała się w dalszym ciągu w kierunku zdobywania sobie nowych członków z pośród inżynierów i techników, zatrudnionych w rejonie działalności Koła, ponieważ jest pokaźna grupa osób na stanowiskach technicznych z akademickim i średnim wykształceniem, która dotychczas do Koła nie należy, aczkolwiek Koło istnieje już 10 lat.

Jednocześnie Koło rozwijało w dalszym ciągu pracę organizacyjną, mającą na celu możliwie większą spoistość po-

szczególnych członków Koła, a także koordynację wszelkich poczynań.

Aczkolwiek akcja, zdążająca do powiększenia liczby członków Koła, była w roku sprawozdawczym bardzo intensywna tak ze strony Zarządu Koła, jak również i ze strony poszczególnych jego członków, to jednak nie dała dodatnich wyników ze względu na niechęć i opór werbowanych osób.

Władzom Koła udało się z dużą trudnością utrzymać liczbę członków Koła na poziomie grudnia 1931 roku.

Ujemny wynik w dążeniach Zarządu Koła ku powiększeniu jego liczebności należy przede wszystkim tłumaczyć może najcięższą sytuacją gospodarczą, jaką przeżyliśmy właśnie w 1932 roku, a która się z dnia na dzień pogarsza.

Ciężka sytuacja gospodarcza spowodowała zmniejszenie się stanu zatrudnienia polskich sił technicznych na Śląsku, z drugiej znowu strony wywołała krańcowe zniechęcenie i apatię w szerokich masach społeczeństwa, co musiało się również odbić na członkach naszego Koła oraz na kandydatach na członków.

Należy powtórzyć jednak to, co było powiedziane już w sprawozdaniu za 1931 rok, a mianowicie, że pokaźna część polskich sił technicznych, zatrudnionych na Śląsku, łączy fakt należenia do Koła z realnymi korzyściami, jakie, ich zdaniem, winny z takiego należenia wynikać, i w drodze niezrozumiałego zestawienia przychodzi do przekonania, że jednak nie warto do Koła należeć.

Przykre to jest niezmiernie zjawisko, a to tambardziej, że dotyczy Śląska, gdyż z takiego sposobu rozumowania wynika, że jeszcze nie wszyscy technicy-polacy, zatrudnieni na Śląsku, zdają sobie sprawę z doniosłości pracy, jaką ma wykonać na naszych Kresach Zachodnich inżynier i technik-polak zrzeszony i zorganizowany.

Ten odłam naszych sił technicznych na Śląsku poczęści nie orientuje się w warunkach pracy w tej może najwięcej zagrożonej dzielnicy, poczęści zaś ustosunkował się conajmniej obojętnie do naszych poczynań.

Jest faktem niezmiernie przykrym, że nawet wypadki ostatnich kilku miesięcy, które zaszły na terenie międzynarodowym, oraz ostatnie pociągnięcia rządu i społeczeństwa niemieckiego, nie spowodowały żadnych zmian w nastroju i postępowaniu tego odłamu sił technicznych.

Na początku roku sprawozdawczego Koło nasze liczyło 37 członków zwyczajnych i 1 honorowego.

W ciągu roku 1932 wstąpiło do Koła 2 członków, w końcu roku wystąpiło 2 członków, z czego wynika, że w dniu 1. I. 1933 roku Koło liczyło 38 członków.

Z listy członków Koła zostali skreśleni następ. członkowie:

Andrzejowski Jakób, z powodu wyjazdu na Pomorze,

Lukas Romuald — na własne życzenie.

Podział członków według zawodów podany jest w sprawozdaniu Rady na str. 17.

W ciągu roku sprawozdawczego odbyło się 1 Walne Zebranie, 1 zebranie miesięczne odczytowe, 1 zebranie zwyczajne oraz 5 zebrań Zarządu.

W zebraniach Koła brało udział od 35 do 50% członków Koła. Nie można takiej frekwencji uważać za dużą, jeżeli się uwzględni fakt, że obecnie należą do Koła przeważnie ci, którzy garną się do pracy; z drugiej znowu strony trzeba uwzględnić okoliczność, że przeżywany kryzys doprowadził wielu członków do apatii i rozgoryczenia.

Niedużą frekwencję należy tłumaczyć również i tem, że przeszło 50% członków Koła zamieszkuje w znacznej odległości od Tarnowskich Gór, a połączenia kolejowe pozostawiają dużo do życzenia.

Przyczyną nieuczęszczania wielu członków na zebrania jest również fakt zubożenia wielu członków, które zostało spowodowane redukcjami uposażeń. Ciężkie warunki materialne dyktują ludziom oszczędzanie.

Skład Zarządu Koła przedstawiał się w roku sprawozdawczym następująco:

Prezes:	kol. inż. <i>Rytter Józef</i>
Wice-prezes:	„ <i>Warzecha Wiktor</i>
Sekretarz:	„ <i>Boguszewski Franciszek</i>
Skarbnik:	„ inż. <i>Billi Jan</i>
Gospodarz:	„ <i>Szlązak Stefan</i>
Zastępca sekretarza:	„ <i>Budnik Edward</i>

W sprawach dotyczących Koła wysłano 25 listów, otrzymano zaś 35, z których wszystkie zostały załatwione.

Oprócz tego wysłano 180 listów do członków z zawiadomieniem o zebraniach i odczytach.

W roku sprawozdawczym zostały ogłoszone na miesięcznych zebraniach Koła 2 odczyty, a mianowicie:

25. V. 1932 r. Inż. *Piotr Tulacz*: Zastosowanie spawania w przemyśle metalowym i nowoczesnym budownictwie stalowym.

10. XI. 1932r. *Hindus Radža Benhari Lal Mathur*: Indje współczesne (przezrocza muzyka taneczna i religijna).

Wobec wyraźnej niechęci dyrekcji poszczególnych przedsiębiorstw udzielania zezwoleń na zwiedzanie warsztatów pracy, Zarząd Koła zmuszony był do wstrzymania się od urządzania wycieczek w roku 1932.

Tradycyjna zabawa taneczna, która była urządzana każdego roku w dniu 5 stycznia, nie odbyła się ze względu na przewidziany deficyt i brak środków na ten cel.

Pisma techniczne nie były w roku sprawozdawczym prenumerowane na mocy uchwały Walnego Zebrania, a to ze względu na okoliczność, że z powodu braku stałego lokalu, pisma nie mogą być czytane przez członków Koła.

Oszczędności postanowiono przeznaczyć na wynajęcie w przyszłości odpowiedniego lokalu umeblowanego i oraz na rzecz bezrobotnych.

Sprawozdanie Kasowe.

Wpływy:		Wydatki:	
saldo z r. 1931 . . .	402,45 zł.	składki do Rady Stow. 304,00 zł.	
składki	<u>752,07 „</u>	prenumerata „Technika“ dla członków . .	331,00 „
Razem wpływy	1.154,52 zł.	portorja i druki . .	184,15 „
		różne	<u>68,40 „</u>
		Razem wydatki	887,55 zł.

Saldo na dzień 1. I. 1933 r. wynosiło 266,97 zł.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol.:

inż. *F. Sadowski* i inż. *K. Słotwiński*

**Koło
Bielskie.**

Zarząd wybrany na Walnem Zebraniu w dniu 22 lutego 1932 r., ukonstytuował się dnia 23 lutego 1932 jak następuje:

Prezes:	kol.	inż. <i>Alfred Nechay</i>
Wice-prezes:	"	" <i>Kazimierz Markiewicz</i>
Sekretarz:	"	" <i>Józef Miodoński</i>
Skarbnik:	"	" <i>Bartłomiej Tokarski</i>
Referent wycieczkowy:	"	" <i>Edmund Gątkiewicz</i>
" towarzyski:	"	" <i>Władysław Kołodziej</i>

Delegaci na Walne Zebranie Stowarzyszenia: inż. *A. Nechay*, *J. Blay* i *T. Chlipalski*.

W jesieni 1932 r. ustąpił sekretarz kol. inż. Miodoński, a Zarząd na jego miejsce dokooptował kol. inż. Chlipalskiego.

W okresie sprawozdawczym odbyto 11 posiedzeń Zarządu, na których załatwiano wszelkie sprawy bieżące, ustalano terminy odczytów, zebrań, wycieczek i wszelkie sprawy przekazane przez Radę.

Sekretariat otrzymał w ciągu okresu sprawozdawczego 59 listów, wysłał 36, nie licząc zawiadomień członków o zebraniach, wieczorach towarzyskich i odczytach.

Na Walne Zebranie Stow. w Katowicach, w dniu 20 marca 1932 r., wyjechali wszyscy wybrani delegaci, przyczem zgłoszono 2 wnioski do załatwienia przez Radę:

1. W sprawie założenia Kasy Pogrzebowej dla całego Stow. (Wniosek upadł przegłosowany).

2. W sprawie utworzenia przy poszczególnych Kołach Komisji technicznych, w celu opinjowania i udzielania pomocy przy ubieganiu się o opatentowanie wynalazków. (Wniosek upadł z powodu istnienia na Górnym Śląsku Związku Wynalazców R. P., do którego Stow. należy jako członek wspierający).

Zarząd brał czynny udział w pracach Rady Stow., na posiedzeniach której Koło Bielskie reprezentował kol. Nechay.

W ciągu roku zorganizowano następujące odczyty:

dnia 18. marca inż. *Tułaczk*: Nowoczesne metody spawania metali.

dnia 8. kwietnia prof. *Wł. Klimkowicz*: Dlaczego Niemcy nie chcą zawrzeć z Polską traktatu handlowego?

dnia 22. kwietnia inż. *Otmar Steffek*: Własny dom w ramach nowoczesnego planu zabudowania miasta.

dnia 25. listopada inż. *E. Gątkiewicz*: Zasady kalkulacji cen energii elektrycznej.

Celem nawiązania ściślejszej łączności między członkami Stow., Zarząd postanowił zorganizować wieczory dyskusyjno-towarzyskie z udziałem Pań i zaproszonych gości. Wieczory takie, rozpoczynane z reguły krótkim odczytem o treści ogólnej, jako punkt zaczepienia dalszej dyskusji, mają się odbywać raz na miesiąc.

Jak dotąd odbył się jeden wieczór w Kasynie Polskim w Bielsku dnia 16 grudnia 1932 r. Odczyt wygłosił kol. *Kotodziej* na temat: „Zastosowanie nowoczesnych gaśnic do gaszenia pożarów w rafinerjach“.

Wieczór ten cieszył się dużym powodzeniem i Zarząd wyraża nadzieję, że dalsze wieczory staną się związkiem ściślejszej łączności, tak zawodowej jak i towarzyskiej między członkami i wprowadzonymi gośćmi.

Jako osobną agendę Koła prowadził Zarząd kursy dla palaczy, maszynistów i elektromonterów.

Kursy te zostały zorganizowane w jesieni 1931 r., przyczem impuls do tego dało zgłoszenie się dobrowolnie pewnej ilości kandydatów. Celem zrealizowania tej myśli, Zarząd zwrócił się do Śląskiego Instytutu Rzemieślniczo-Przemysłowego w Katowicach z prośbą o pomoc i znalazł u niego życzliwe i chętne poparcie, najpierw w postaci uzyskania w Wydziale Ośw. Publ. w Katowicach zezwolenia na korzystanie przy udzielaniu nauki na kursach z sali wykładowej i pomocy naukowych P. Szkoły Przem. w Bielsku, wreszcie w postaci przyrzeczenia poparcia finansowego w formie subwencji.

Otwarcie kursów nastąpiło w listopadzie 1931 r. Czas trwania kursów: do maja 1932 r.

Opłaty wynosiły po 80 zł. za cały kurs, płatne w ratach mies.; bezrobotni mogli być od opłat zwolnieni.

Celem kursów jest udzielenie uczestnikom takich wiadomości teoretycznych i praktycznych, aby po odbyciu ustawą wymaganej praktyki mogli poddać się egzaminowi i uzyskać świadectwo na palacza, maszynistę itp.

Ilość uczestników na kursie palaczy i maszynistów wynosiła 10 osób, na kursie dla elektromonterów 18.

Materiał przewidziany w programach został w całości wyczerpany i w dniu 2. czerwca 1932 r. uczestnicy zostali poddani

końcowemu egzaminowi przed Komisją, w skład której, prócz wykładowców, wchodził: Dyrektor i Sekretarz Śląskiego Inst. Rzemieślniczo-Przem., oraz Prezes miejscowego Koła Stow. Inż. i Techn.

Świadectwo końcowe otrzymało 8 kandydatów na kursie palaczy i maszynistów, oraz 11 kandydatów na kursie elektromonterów.

Ruch członków w roku 1932:

Napoczątku roku Koło liczyło	33	członków
Przybyło w ciągu roku:	5	"
Ubyło	1	"
Stan na 1. I. 1933	37	"

Sprawozdanie Kasowe.

Wpływy:

saldo z r. 1931	210,69	zł.
składki	413,00	"
Razem wpływy	623,69	zł.

Wydatki:

składki do Rady Stow.	252,17	zł.
administracja, odczyty		
i różne	69,06	"
na cele społeczne	31,00	"
Razem wydatki	352,23	zł.

Saldo na dzień 1. I. 1933 r. wynosiło 271,46 zł.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol.:

inż. *Stonawski*, inż. *K. Górka* i inż. *H. Bartonec*

Koło Energetyków. (Seksja elektro-mechaniczna Polsk. Stow. Inż. i Techn.)

Zebrani w roku 1932 było 7, w tem 1 wycieczka turystyczna i 1 wycieczka przemysłowa, mianowicie: 7. I., 22. III., 19. IV., 22. V. (wycieczka turystyczna), 20. IX., 27. X. i 23. XI. (wycieczka przemysłowa).

Zebrania odbywały się w lokalach restauracyjnych prze-
ważnie w Katowicach i cieszyły się liczną frekwencją, a miano-
wicie średnio 47 osób (najwięcej 63 — 22. III., najmniej 34 — 20. IX.)
Podobną frekwencją cieszyły się wycieczki. Wycieczka tury-
styczna odbyła się do Porąbki, Żywca i Wisły; wycieczka prze-
mysłowa do szybu Jacek Wielki w Król.-Hucie. Na zebrania
zapraszani byli zarówno członkowie Pol. Stow. Inż. i Techn.
Woj. Śl. (z wszystkich kół), jak i ze Stow. Elektr. Pol. Oddział

Zagłębia Węglowego w Sosnowcu, jak również niektórzy członkowie nienależący do żadnego z tych Towarzystw, ale pracujący w obrębie Zagłębia Węglowego. Uczestniczyli również w zebraniach Koła Energetyków od czasu do czasu przedstawiciele politechnik polskich lub większych zakładów przemysłowych polskich.

Zaproszeń na zebrania wysłano w ciągu roku sprawozdawczego 234.

Przedmiotem dyskusyj były różne aktualne kwestje, poruszane przez uczestników zebrań, bądź też czasami specjalnie przygotowane referaty, np. na temat taryf elektrowni O. K. W., kotłów typu Velox, wentyli elektrycznych ze sterowaną siatką itd. Przewodniczącym był, jak w latach poprzednich, na życzenie ogółu kolegów J. Obrąpalski, dyrektor Stowarzyszenia Dozoru Kotłów Parowych w Katowicach.

ZMARLI w 1932 r. CZŁONKOWIE NASZEGO STOWARZYSZENIA.

ś. p. inż. Mieczysław Niebieszczański

ś. p. Bernard Koniarek

ś. p. inż. Stanisław Dyczakowski

SPIS CZŁONKÓW WSPIERAJĄCYCH.

Dyrekcja Kopalń i Hut Księcia Donnersmarcka w Świętochłowicach,
Giesche Sp. Akc. w Katowicach,
The Henckel von Donnersmarck — Beuthen Estates Ltd. Tarnowskie Góry,
Huta Pokój — Śląskie Zakłady Górniczo-Hutnicze S. A. w Katowicach,
Górnośląskie Zjednoczone Huty Królewska i Laura S. A. w Katowicach,
Lignoza Sp. Akc. w Katowicach,
Natronag S. A. Fabryka Celulozy i Papieru w Kaletach,
O. K. W. Sp. Akc. w Katowicach,
Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie,
Państwowe Zakłady Wodociągowe na Górnym Śląsku w Katowicach,
Polskie Kopalnie Skarbowe na Górnym Śląsku w Królewskiej Hucie,
Robur — Związek Kopalń Górnośląskich Sp. z ogran. odp. w Katowicach,
Rybnicka Fabryka Maszyn Sp. z ogran. odp. w Rybniku,
Rybnickie Gwarectwo Węglowe w Katowicach,
Śląskie Kopalnie i Cynkownie Sp. Akc. w Katowicach,
Vacuum Oil Company Sp. Akc. w Czechowicach,
Zakłady Elektro w Łaziskach Górnych Sp. z ogran. odpow.,
Zakłady Hohenlohe, Gł. Zarząd w Wełnowcu.
Rudzkie Gwarectwo Węglowe w Rudzie Śl.

CZŁONKOWIE HONOROWI.

- 1) Inż. Kwiatkowski Eugenjusz, Mościce, P. F. Z. A.
- 2) „ Górkiewicz Eugenjusz, Królewska Huta, Skarboferme.

SPIS CZŁONKÓW POLSKIEGO STOW. INŻ. i TECHN. WOJ. ŚL.
na dzień 1. I. 1933 r.

1	K-H	inż. Absolon Brunon	Nowy Bytom	Huta Pokój
2	K	„ Ajdukiewicz Zygmunt	Chebbie	kop. Paweł
3	„	„ Albinowski Bronisław	Czerwionka	dobra Bełk
4	T	Andrzejewski Jakób	Brzeziny Śl.	kop. Andaluzja
5	K-H	Babisz Szymon	Siemianowice	ul. Piłsudskiego 2
6	R	Bachmański Zygmunt	Dębieńsko	kop. Dębieńsko
7	K	Bachowski Wacław	Katowice	Wojew. Wydz. R.P.
8	K-H	Baczyński Alfred	Chorzów	P. F. Z. A.
9	R	Badura Augustyn	Knurów	Skarboferme
10	K	„ Balcer Antoni	Katowice	W. U. Górniczy
11	R	„ Banszeł Karol	Rybnik	kop. Blücher
12	K	„ Bartolewski Stefan	Katowice	Opolska 11, S.D.K.
13	B	„ dr. Bartoniec Hugo	Bielsko	Piłsudskiego 6
14	K-H	„ Barwiński Eugenjusz	Chorzów	P. F. Z. A.
15	„	„ Batorski Stefan	„	„
16	R	„ Bednarski Michał	Knurów	kop. Knurów
17	K	„ Bereza Jerzy	Katowice	Krakowska 11
18	K-H	Bernacki Jan	Brzeziny Śl.	kop. B. Szarlej
19	R	Betnerowicz Mieczysław	Knurów	Skarboferme
20	K	„ Biasion Jan	Katowice	Kościuszki 57
21	K-H	„ Bielański Mieczysław	Chorzów	P. F. Z. A.
22	R	Bijok Antoni	Emma	kop. Emma
23	T	„ Billi Jan	Strzybnica	Huta Skarb.
24	B	„ Bily Roman	Bielsko	P. Szk. Przem.
25	K-H	Biskupski Zygmunt	Brzeziny Śl.	kop. B. Szarlej

26	K	inż. Bizoń Mieczysław	Katowice	Młyńska 22
27	B	Blank Paweł	Bielsko	Elektrownia
28	"	" Blay Jerzy	"	"
29	K	" Blitek Jan	Katowice	Zw.Przem. „Unja“
30	R	Błahut Adolf	Emma	kop. Emma
31	K-H	" Błasiak Eugenjusz	Chorzów	P. F. Z. A.
32	"	" Bobrownicki Włodzimierz	"	"
33	T	" Bogacz Michał	Szarlej	kop. Nowa Helena
34	"	Boguszewski Franciszek	Tarn. Góry	PKP. Oddz. Mech.
35	K	" Bojanowski Lucjan	W. Hajduki	Zw. Koksowni
36	"	Bok Adolf	Katowice	kop. Wujek
37	R	Bonczek Karol	Rybnik	k. Donnersmarck
38	K	Borkowski Józef	Katowice	kop. Wujek
39	"	" Borkowski Stanisław	Nowy Bytom	Huta Pokój
40	K-H	" Borkowski Tadeusz	Chorzów	P. F. Z. A.
41	R	Borowiec Roman	Dębieńsko	kop. Dębieńsko
42	R	" Boryczko Wacław	kop. Emma	kop. Emma
43	K-H	" Brochocki Jan	Chorzów	P. F. Z. A.
44	"	" dr. Broy Juljusz	"	"
45	K	" Brzeski Roman	Katowice	Słowackiego 19
46	"	" Brzezowski Franciszek	"	Kopernika 5
47	"	" Brzezowski Ludwik	"	Plac Wolności 2
48	K-H	Brzozowski Tadeusz	Chorzów	P. F. Z. A.
49	K	Bujnicki-Nieścieszko Ed.	Katowice	Różana 2
50	T	Budnik Edward	Tarn. Góry	PKP, Parowozownia
51	R	Bulkowski Bogusław	Knurów	Rybnicka 45
52	K-H	Burjan Józef	Król. Huta	kop. Król. p.z.

53	B	inż. dr. Bystron Józef	Bielsko	Szk. Przem.
54	R	Chmiel Franciszek	Czerwionka	kop. Dębieńsko
55	B	„ Chlipalski Tadeusz	Bielsko	P. Szk. Przem.
56	R	Chlebig Alojzy	Rybnik	k. Donnersmark
57	K	„ Chmielowski Janusz	Katowice	Huta Baildon
58	„	„ Chorzelski Henryk	„	Wojew. W. R. P.
59	„	„ Choynowski Mieczysław	Siemianowice	Huta Laura
60	„	dr. Chrobok Paweł	Katowice	Zacisze 2
61	K-H	Chromik Wincenty	Chorzów	P. F. Z. A.
62	„	„ Cienciata Józef	Król. Huta	Sobiesk. 20 II
63	K	„ Cieśla Józef	Katowice	kop. Wujek
64	„	„ Ciszewski Aleksander	Michałkowice	Zamek
65	K-H	Ciurla Jan	Król. Huta	kop. Król. p. w.
66	„	„ Ćwiżewicz Józef	„	Hajducka 12
67	K	Czapik Jan	Katowice	Ligonia 48
68	B	Czaputa Oskar	Bielsko	P. Szk. Przem.
69	K	Czarnota Jan	Katowice	Wojew. W. R. P.
70	R	„ Czechowicz Wincenty	Anna	kop. Anna
71	K-H	„ Czerner Karol	Świętochłowice	Wirecka 7
72	K	„ Czerski Czesław	Katowice	kop. Ferdynand
73	K-H	„ Czubek Stanisław	Chorzów	P. F. Z. A.
74	K	„ Czuszek Zygmunt	Katowice	Huta Baildon
75	„	„ Dadlez Józef	Zgoda	Huta Zgoda
76	K-H	„ Dalbor Bolesław	Król. Huta	Katowicka 14
77	K	„ Daniec Eugenjusz	Katowice	Wojew. W. P. i H.
78	K-H	Datko Maksymilian	Król. Huta	kop. Król. p. z.
79	K	„ Dąbrowski Teofil	Katowice	Dyrekcja PKP.

80	K	Deja Franciszek	Katowice	Wojew. W. R. P.
81	"	inż. Derda Stanisław	Dąbr. Górnicza	Kr. Jadwigi 23
82	"	Dobis Nikodem	Katowice	„Unja“ Zw. P.
83	R	Drażny Bronisław	Niedobczyce	kop. Römer
84	K-H	" Drozdowski Witold	Król. Huta	Katowicka 12
85	R	Duda Leon	Emma	kop. Emma
86	"	Duda Otton	Rybnik	" Blücher
87	"	Dudacy Józef	Rydułtowy	kop. Szarlotta
88	K-H	" Dyduzyński Jan	Chorzów	P. F. Z. A.
89	R	" Dykacz Roman	Rybnik	k. Donnersmarck
90	K	" Dylion Henryk	Katowice	Ligonia 6
91	"	" Dzierzbicki Stefan	Luboń/Poznań	T-wo „Luboń“
92	R	Dziubiński Franciszek	Rydułtowy	kop. Szarlotta
93	"	Dzik Gustaw	Pszów	" Anna
94	K	Dziuk Mikołaj	Katowice	Powstańców 26
95	"	" Elandt Alfred	"	Opolska 11, S.D.K.
96	R	" Farny Józef	Rybnik	kop. Blücher
97	"	" Federowski Włodzimierz	"	" "
98	K	" Ficki Zdzisław	Katowice	Opolska 11, S.D.K.
99	K-H	" Fiedor Rudolf	Król. Huta	Skarboferme
100	T	Flak Rudolf	Szarlej	Zakł. Christ. Kraft.
101	B	" Flecker Maksymiljan	Czechowice	Vacuum Oil Cy.
102	K-H	" Fogt Jerzy	Bielszowice	kop. Bielszowice
103	R	Foniok Emil	Römer	kop. Römer
104	K-H	dr. Förster Alfons	Król. Huta	Gimnazjalna 10
105	"	inż. Franke Maksymiljan	Król. Huta	Wolności 32
106	R	Franke Rudolf	Knurów	kop. Knurów

107	K-H	Friedel Józef	Chorzów	P. F. Z. A.
108	K	Frontczak Józef	Katowice	pl. Wolności 3.
109	R	Funiok Karol	Knurów	kop. Knurów.
110	B	inż. Fuhrman Edward	Bielsko	Żeromskiego 6. I. p.
111	K	„ Gądomski Stanisław	Lipiny	kop. Matylda
112	„	Gajewski Kazimierz	Emma	kop. Emma
113	„	Gałązka Alojzy	Katowice	kop. Wujek
114	T	„ Ganszyniec Artur	Kamień	„ Cecylja
115	K	„ Garbacz Lucjan	Pniowiec	„Lignoza“
116	B	„ Gątkiewicz Edmund	Bielsko	Elektrow. Bielsko-Biała
117	„	Gęborek Władysław	Sosnowiec	Kaliska 17
118	K	Gembala Wiktor	Katowice	Wojciechowskiego 74 a
119	„	„ Gerstmann Franciszek	Katowice	Wojew. pokój 801
120	K-H	„ Giziński Bronisław	W. Hajduki	Zw. Koksowni
121	K	Glenczyk Antoni	Chebbie	kop. Paweł
122	K-H	Glicklich Józef	Brzeziny Śl.	kop. B. Szarlej
123	„	Globisz Aleksander	Król. Huta	Mieleckiego 9
124	R	Godoj Franciszek	Pszów	kop. Anna
125	„	Godula Wilhelm	Rydułtowy	kop. Szarlotta
126	K	Golling Fryderyk	Łaziska Górne	Zakł. Elektro
127	T	„ Gołąb Zbigniew	Brzeziny Śl.	kop. Andaluzja
128	R	„ Gottfried Roman	Rybnik	k. Donnersmark
129	B	Górka Karol	Bielsko	P. Szk. Przem.
130	K-H	„ Górkiewicz Eugenjusz	Król. Huta	Skarboferme
131	„	„ Grabianowski Edmund	„	kop. Wyzwolenie
132	„	„ Grabianowski Roman	Król. Huta	Pole Zachodnie
133	„	„ Grabowski Romuald	„	Huta Królewska

134	K	inż. Grolik Jan	Chorzów	Kr. Jadwigi 46
135	"	" Gromnicki Adam	"	P. F. Z. A.
136	B	" Groza Aleksander	Bielsko	P. Szk. Przem.
137	R	Gruszka Jerzy	Emma	kop. Emma
138	K	" Gryger Stanisław	Katowice	Piłsudskiego 44
139	"	" Gryksa Franciszek	"	Powst. 50 „Siemens”
140	K-H	Grzybowski Jerzy	Król. Huta	kop. Król. Pole Wsch.
141	"	Grzymek Franciszek	"	Skarboferme
142	K	" Gutowski Wacław	Katowice	Związek Koksowni
143	K-H	" Guziur Leonard	Chorzów	P. F. Z. A.
144	K	" Haase Jan	"	Wąskotorowa 1
145	R	Handy Franciszek	Rydułtowy	kop. Szarlotta
146	"	" Hardt Wojciech	Niedobczyce	kop. Römer
147	K-H	" dr. Hawliczek Józef	Chorzów	P. F. Z. A.
148	K	" Hawling Franciszek	Katowice	Nacz. Dyr. Kop. Zjedn. Hut Król. i Laura
149	B	Heilig Leopold	Bielsko	P. Szk. Przem.
150	K	" Hejdukiewicz Antoni	Katowice	Opolska 11
151	K-H	" Heller Kazimierz	Chorzów	P. F. Z. A.
152	"	" Hennel Witold	"	"
153	"	Herda Stefan	Brzeziny Śl.	3 Maja 65
154	K	" Hersztowski Alojzy	Kościan	Kokorzyn
155	B	" Hławiczka Stanisław	Bielsko	P. Szk. Przem.
156	K	" Hojarczyk Adam	Katowice	3 Maja 22
157	"	Holewa Donat	"	kop. Wujek
158	K-H	" Honheiser Henryk	"	Śl. Techn. Zakł. Nauk.
159	"	" Hryniewiecki Piotr	Chorzów	P. F. Z. A.
160	R	Hurnik Franciszek	Emma	kop. Emma

161	K	inż. Iwicki Józef	Mikołów	3 Maja 14
162	"	" Jabłoński Henryk	Obszary	kop. Emma
163	R	" Jachna Stefan	kop. Römer	kop. Römer
164	K	" Janczewski Jerzy	Katowice	Podgórna 1 „Sullivan"
165	R	Janicki Łukasz	Rydułtowy	kop. Szarlotta
166	K	" Janowski Leon	Katowice	Kochanowskiego 2
167	R	Jarczyk Hugo	Rybnik	kop. Blücher
168	K	" Jasiński J.	Kat. Ligota	Górn. Śl. Wytw. Farb.
169	T	Jastrzębski Kacper	Tarn. Góry	Łukasika 1
170	R	Jaworski Leon	Emma	kop. Emma
171	K-H	" dr. Jędrusik Stanisław	Knurów	" Knurów
172	K	" Józefczyk Przemysław	Katowice	Kościuszki 23
173	R	" Jorkiewicz Konstanty	Knurów	kop. Knurów
174	K	" Julski Marjan	Chorzów	O. K. W.
175	K-H	" Justat Antoni	"	P. F. Z. A.
176	"	" Kaczorowski Józef	"	"
177	R	Kaczyński Wacław	Rybnik	kop. Blücher
178	K	" Kaempf Roman	Katowice	" Ferdynand
179	R	" Kajzar Ludwik	Pszów	" Anna
180	K	Kałuża Augustyn	Katowice	" Wujek
181	T	" Kamieński Antoni	Warszawa	Marszałkowska 68 m. 8
182	K	Kapołka Jan	Katowice	Śl. Urząd Wojew.
183	"	" Kamiński Seweryn	"	Powst. 50 „Siemens"
184	"	" Karbownik Joachim	"	Andrzeja 3
185	"	Karwoth Wojciech	Chebzie	kop. Paweł
186	"	" dr. Kaufmann Stefan	Katowice	Reymonta 2
187	"	" Kaulich Antoni	"	Jordana 1

188	K-H	inż. Kączkowski Leszek	Bydgoszcz	Gdańska 27
189	"	" Keller Augustyn	Ruda Śl.	kop. Wolfgang
190	K	" Kijonka Alojzy	Siemianowice	" Richter
191	R	" Klebert Edward	Czerwionka	kop. Dębienieko
192	K	Klenczar Tomasz	Katowice Dąb	Dębowa 6
193	"	" Klimko Marjan	Katowice	Kraśnińskiego, Śl. T. Z. Nauk.
194	B	" Klimonda Józef	Bielsko	P. Szk. Przem.
195	R	Kłopeć Franciszek	Czerwionka	kop. Dębienieko
196	K	" Kmita Zygmunt	Katowice	Województwo Wydz. P. i H.
197	K-H	" Knothe Józef	Król. Huta	Skarboferme
198	K	" Kobyliński Bronisław	Chorzów	P. F. Z. A.
199	K-H	" Koch Józef	Król. Huta	kop. Hr. Laura
200	R	Kocur Alojzy	Knurów	Skarboferme
201	"	" Kocurek Walenty	Niewiadom	kop. Hoym
202	K-H	Kodroń Stefan	Brzeziny Śl.	3 Maja
203	"	Koroś Józef	"	kop. B. Szarlej
204	B	" Kołodziej Władysław	Czechowice	Vocuum Oil Co.
205	T	Konieczny Feliks	Boronów	Dworzec
206	K	" Konieczny Walenty	Chorzów	O. K. W.
207	B	" Konopnicki Adam	Bielsko	P. Szk. Przem.
208	K	" Koralewski Aleksander	Katowice	Województwo, Wydz. Wodny
209	B	Korzeniowski Józef	Bielsko	Kościuszki 11
210	R	Korzuch Augustyn	Niedobczyce	kop. Römer
211	"	" Koźmiński Aleksander	Pszów	" Anna
212	"	" Koźmiński Kazimierz	Emma	" Emma
213	K	Kowal Marcin	Dziedzice	"Silesia"
214	R	" Kowalczyk Piotr	Rybnik	O.U. Górniczy

215	K-H	inż. Kowalski Adam	Chorzów	P. F. Z. A.
216	"	" Kozakiewicz Zdzisław	"	P. F. Z. A.
217	"	" Kozielek Jerzy	Król. Huta	3 Maja 23 II
218	K	Kozik Ludwik	Katowice	Szopena 1 m. 5
219	K-H	Kozubowski Kazimierz	Chorzów	P. F. Z. A.
220	R	" Krasnodębski Kazimierz	Emma	kop. Emma
221	T	Król Aleksander	Tarn. Góry	Szosa Bytomska
222	R	Kropczyński Tadeusz	Knurów	Miarki 5
223	K-H	Krupa Ludwik	Brzeziny Śl.	kop. Biały Szarlej
224	K	" Krygowski Jan	Katowice	Kościuszki 65
225	B	" Krzemień Józef	Bielsko	P. Szk. Przem.
226	T	" Krzemiński Zygmunt	Strzybnica	„Lignoza“
227	K-H	Krzymuski Ludwik	Król. Huta	Skarboferme
228	K	Krzymuski Marcin	Katowice	Lompy. Syndyk. Hut Żel.
229	R	Krzyżanek Jan	Knurów	Skarboferme
230	"	Kubeczek Karol	Czerwionka	kop. Dębieńsko
231	K-H	" Kubiczek Tadeusz	Knurów	Skarboferme
232	K	" Kuczyński Antoni	Katowice	W. U. Górniczy
233	R	Kula Leopold	Rybnik	kop. Blücher
234	K	Kulczycki Antoni	Sosnowiec	Piłsudskiego 12
235	"	Kulik Paweł	Mikołów	F-a Koetz
236	"	" Kulejewski Stanisław	Brzeszcze	kop. Brzeszcze
237	R	Kumorek Karol	Niedobczyce	kop. Römer
238	K	" Kuntze Augustyn	Orzegów	Szyb Gothard
239	"	" Kurczyk Franciszek	Katowice	Śląski Urząd Woj.
240	K-H	" Kurtz Berthold	Król. Huta	kop. Król Pole Wsch.
241	"	" Kwaśniewicz Mieczysław	Brzeziny Śl.	kop. Biały Szarlej

242	K-H	inż. Kwiatkowski Kazimierz	Król. Huta	Skarboferme
243	K	„ Kwieciński Marjan	Mysłowice	Seminarjalna 10
244	T	Latosik Wincenty	Szarlej	kop. Nowa Helena
245	R	Lelakowski Leon	Knurów	kop. Knurów
246	„	„ Leszczyński Jan	Czerwionka	kop. Dębieńsko
247	K	Lidwin Antoni	Katowice	Zielona 16
248	„	„ Lieberman Henryk	Nikiszowiec	Górna 19
249	K-H	Ligendza Leon	Bielszowice	kop. Bielszowice
250	„	Lipowicz Wiktor	Brzeziny Śl.	Warszawska 3
251	T	„ Lissek Stanisław	Tarn. Góry	Miarki 18
252	K	„ Litwiński Cyryl	Nikiszowiec	Elektr. Carmer
253	T	Lukas Romuald	Tarn. Góry	Pl. Wolności 2
254	K-H	„ Łabęcki Zygmunt	Król. Huta	Gimnazjalna 19
255	K	„ Łaby Klemens	Katowice	Konwencja Węgl.
256	B	Łaciak Leon	Bielsko	Rzeźnicka 2
257	K	„ Łazoryk Emil	Katowice	Śl. Urząd Wojew.
258	B	„ Łukoś Jan	Bielsko	P. Szk. Przem.
259	K-H	„ Machalski Karol	Król. Huta	Dąbrowskiego 16
260	K	„ Maciejowski Bernard	Mała Dąbrówka	Hallera 2
261	„	„ Macukow Jan	Katowice	kop. Kleofas
262	„	„ Madeyski Juljusz	Ligota	Ligota ul. Grzyszki
263	„	„ Majde Stefan	Katowice IV	Huta Baildona
264	K-H	Malcher Maksymilian	Chorzów	P. F. Z. A.
265	„	Malcher Tadeusz	„	P. F. Z. A.
266	K	„ Malhomme Stanisław	Katowice	Huta Baildona
267	K-H	„ Malinowski Bolesław	Król. Huta	Skarboferme
268	K	„ Malkiewicz Tadeusz	Katowice	Huta Baildona

269	T	Mandat Henryk	Szarlej	Szkolna 10
270	R	Mandrysz Florjan	Niewiadom Górny	kop. Hoym
271	K-H	Mańka Gerhard	Dąbrówka Wielka	3-go Maja 2
272	"	inż. Marek Wacław	Chorzów	P. F. Z. A.
273	K	" Mauberg Konstanty	Katowice	Opolska 11 S.K.D.
274	"	" Margold Zygmunt	"	Polna 32
275	K-H	Marcinik Bolesław	Chorzów	P. F. Z. A.
276	B	" Markiewicz Kazimierz	Bielsko	P. Szk. Przem.
277	K	" Maryniarczyk Roman	Katowice	Śl. Urz. Woj.
278	R	" Masny Alojzy	Pszów	kop. Anna
279	"	Matela Nikodem	Knurów	Skarboferme
280	K	Mazur Romuald	Katowice	Śl. Urz. Woj.
281	"	Mazurek Brunon	Wełnowiec	Zakł. Hohentlohe
282	K-H	" Mende Augustyn	Król. Huta	Zarząd Huty
283	K	Meyerhold Tadeusz	Sosnowiec	3 Maja 17
284	R	Michna Paweł	Obszary	kop. Emma
285	K-H	" Mianowski Eugenjusz	Król. Huta	Skarboferme
286	K	" Micewicz Władysław	Brzeziny Śl.	kop. Andaluzja
287	"	" Michalewski Włodzimierz	Grodziec/Będzin	kop. Jowisz
288	R	Michalik Karol	Niewiadom Górny	" Hoym
289	K-H	Michalski Fryderyk	Król. Huta	Skarboferme
290	"	Miecznikowski Kazimierz	Brzeziny Śl.	kop. B. Szarlej
291	"	Mieczysławski Eugenjusz	Król. Huta	Skarboferme
292	B	" Mieczysławski Antoni	Bielsko	Szkoła Przem.
293	K-H	" Miedziński Zbigniew	Król. Huta	Kopernika 6
294	K	" Mierzejewski Lucjan	Mysłowice	Nowokościelna 7
295	B	" Miodoński Józef	Bielsko	Szkoła Przem.

296	K-H	inż. Miszke Leon	Chorzów	P. F. Z. A.
297	"	Mitkiewiczówna Helena	"	"
298	K	" Młodzianowski Wiktor	Nowy Bytom	Huta Pokoju
299	"	" Molski Władysław	Katowice	A. E. G.
300	R	Morawski Teofil	Knurów	Wolności
301	"	" Motyka Paweł	Rybnik	kop. Blücher
302	K	Mucha Gerard	Łaziska Śl.	" Brada II
303	R	Mucha Henryk	Rybnik	" Blücher
304	T	Multana Jan	Łagiewniki	" Florentyna
305	"	" Münnich Kazimierz	Katowice	Kościuszki 27/II
306	R	Musioł Józef	Niewiadom G.	kop. Hoym
307	K-H	" Myciński Lucjan	Zgoda	Huta Zgoda
308	"	" Nalepa Franciszek	Chorzów	P. F. Z. A.
309	"	Nalewczyński Arkadiusz	Brzeziny Śl.	kop. B. Szarlej
310	T	" Narkiewicz Czesław	Tarn. Góry	Spółka Bracka
311	K	" Naszkiewicz Stanisław	Katowice	Śl.Tech.Zakł.Nauk.
312	B	" Nechay Alfred	Bielsko	Listopadowa 17a
313	K	" Nehrebecki Lucjan	Siemianowice	kop. Ficinus
314	"	" Nestrypke Paweł	Katowice	pl. Wolności 16
315	B	" Neuhoff Jan	Bielsko	Szkoła Przem.
316	R	" Neyman Bogdan	Pszów	kop. Anna
317	"	Niebrój Rudolf	Niewiadom G.	kop. Hoym
318	K-H	Niedoba Jan	Świętochłow.	" Niemcy
319	R	Niedziela Walenty	Niedobczyce	" Hoym
320	K	Niemczyk Walter	Katowice	kop. Wujek
321	T	" Niepokojczycki Ignacy	Strzybnica	Huta Skarbowa
322	R	Nieniewski Feliks	Niewiadom	kop. Hoym

323	K-H	Niepokojczycki Romuald	Król. Huta	kop. Król, Pole Wschodnie
324	"	inż. Nieświatowski Stefan	Chorzów	P. F. Z. A.
325	K	" Niwiński Edward	Katowice	Zielona 6
326	T	" Niziński Stanisław	Tarn. Góry	O. U. Górniczy
327	K	Nowakiewicz Edmund	Katowice	Reymonta 10
328	B	Nowak Rudolf	Bielsko	Szkoła Przem.
329	K	" Nowakowski Kazimierz	Katowice	Państw. Zakł. Wodociągowe
330	R	" Nowakowski Wiktor	Niedobczyce	kop. Römer
331	K	" Nowiński Witalis	Katowice	Jordana 13
332	"	" Obtułowicz Władysław	Bydgoszcz	Król. Jadwigi 29
333	"	" Obrąpalski Jan	Katowice	Opolska 11, S.D.K.
334	K	" Olczakowski Władysław	"	Opolska 11, S.D.K.
335	K-H	Olearczyk Jan	Chorzów	P. F. Z. A.
336	"	Olesz Jerzy	Król. Huta	Skarboferme
337	K	" Olszak Wacław	Cieszyn	Łogocka 32
338	"	dr. Olszewicz Wacław	Siemianowice	3 Maja 4
339	"	inż. Orłowski Andrzej	Katowice	Huta Baildona
340	K-H	" Orłowski Witold	Brzeziny Śl.	k. B. Szarlej
341	"	Oszowski Józef	Chorzów	P. F. Z. A.
342	K	" Ostaszewski Zygmunt	Katowice	Francuska 20
343	"	" Panek Stanisław	Sosnowiec	A. E. G.
344	"	" Parnas Henryk	Katowice	Dąbrowskiego 14
345	K-H	Partyka Józef	Mikołów	Planty 2
346	T	Parzyk Rudolf	Łagiewniki	kop. Florentyna
347	K-H	" Patla Adam	Brzeziny Śl.	k. B. Szarlej
348	T	Pawlaszczyk Emanuel	Tarn. Góry	Leczn. Bracka
349	"	Pawlaszczyk Henryk	Brzeziny Śl.	ul. 3 Maja

350	K-H	Pawlita Władysław	Siemianowice	Sienkiewicza 19
351	"	inż. Pelc Józef	Chorzów	P. F. Z. A.
352	"	" Petuch Bolesław	Katowice	ul. Zamkowa 3 Huta Pokoju
353	"	" Piasecki Stanisław	Brzeziny Śl.	kop. B. Szarlej
354	R	" Piaseczny Rudolf	Czerwionka	" Dębieńsko
355	K	" Piątkowski Włodzimierz	Katowice	" Eminencja
356	"	Pieczka Kazimierz	"	" Wujek
357	T	" Piestrak Feliks	Tarn. Góry	Szkoła Górn.
358	K	" Piestrak Karol	"	Gliwicka 24
359	"	" Pietraszek Władysław	Mysłowice	kop. Mysłowice
360	K-H	" Pietrzykowski Bronisław	Ruda Śl.	" Wawel
361	B	" Pilarski Mieczysław	Bielsko	Szkoła Przem.
362	K	" Piotrowski Władysław	Katowice	Opolska 4 III
363	R	Piwowski Stanisław	Pszów	kop. Anna
364	K	Płóński Jerzy	Chorzów	P. F. Z. A.
365	"	" Płużczewski Ludwik	Katowice	Huta Pokoju Zamkowa 3
366	"	" Pobóg-Krasnodębski Jerzy	"	Młyńska 5
367	K-H	" Podoski Adam	Chorzów	P. F. Z. A.
368	K	" Pogorzelski Wacław	Katowice	Giesche S. A.
369	K-H	Pol Mieczysław	Knurów	kop. Knurów
370	"	Polok Józef	Król. Huta	" Hr. Laura
371	K	" Popowicz Oktaw	Zgoda	Huta Zgoda
372	"	Popper Alfred	Katowice	Śl. Urz. Woj.
373	T	Prekowski Teodor	Tarn. Góry	Stacja Pomp
374	K	" Prusiński Franciszek	Katowice	Kilińskiego 26
375	K-H	" Przeszlakowski Edward	Chorzów	P. F. Z. A.
376	K	" Przybyłek Marjan	Sosnowiec	kop. Saturn

377	K	inż. Przybyłowski Jerzy	Katowice	Andrzeja 4
378	"	Przyklink Karol	"	kop. Wujek
379	R	Pytlik Gustaw	Niedobczyce	kop. Römer
380	K	Rabentko Karol	Katowice	" Wujek
381	"	" Radwański Leon	"	pl. Wolności 16 Tramwaje
382	"	Rainoch Karol	"	kop. Wujek
383	"	" Rak Stefan	"	Kr. Jadwigi 4
384	R	Raszek Jan	Rybnik	k. Donnersmarck
385	"	Razowski Franciszek	Czerwionka	k. Dębieńsko
386	T	Reisewicz Wiktor	Łagiewniki	kop. Florentyna
387	K-H	" Rembalski Alfons	Król. Huta	Katowicka 14
388	R	Respondek Wacław	Czerwionka	k. Dębieńsko
389	K-H	Respondek Wilhelm	Król. Huta	Skarboferme
390	B	" Rodwin Stefan	Bielsko	P. Szk. Przem.
391	K	" Rodziewicz Piotr	Katowice	Państw. Zakł. Wodociągowe
392	"	" Roehr Zbislaw	"	Piłsudskiego 67 11
393	B	" Rokitowski	Bielsko	Anny 8
394	K-H	" Rosnowski Zenon	Chorzów	O. K. W.
395	R	" Rowiński Antoni	Knurów	kop. Knurów
396	K	" Rożnowski Antoni	Katowice	Kościuszki 42 a
397	"	" Ruda Paweł	"	Wita Stwosza 1
398	"	" Rudowski Stanisław	"	Pl. Wolności 6
399	"	" Rudowski Szymon	"	" " "
400	"	" Rusek Klemens	"	Opolska 11, S.D.K.
401	"	" Russek Stanisław	Brzeziny	kop. Biały Szarlej
402	K	" Rybarski Antoni	Katowice	Polna 3 c
403	"	" Rychlik Zdzisław	"	Opolska 11, S.D.K.

404	K-H	inż. Ryffa Paweł	Wełnowiec	Kopernika 9 c
405	T	„ Rytter Józef	Strzybnica	T-wo „Ołów“
406	K-H	„ Rzeszotarski Bogdan	Zgoda	pl. Kremskiego 1
407	K	„ Sachse Józef	Sosnowiec	3 Maja 33
408	„	Saski Stefan	Katowice	Śl. Urząd Wojew.
409	T	„ Sadowski Fryderyk	Tarn. Góry	S-ka Bracka
410	R	„ Salamon Ludwik	Rybnik	k. Donnersmarck
411	K-H	„ Sanetra Florjan	Chorzów	P. F. Z. A.
412	„	„ Sanetra Stanisław	Król. Huta	Zarząd Huty Królewskiej
413	K	„ Schäfer Kurt	Chorzów	Wąskotorowa 1
414	„	„ Segno Henryk	Grodziec/Będzin	kop. Jowisz
415	K-H	Seibert Wilhelm	Siemianowice	Jana Sobieskiego 27
416	R	„ Serafin Jarosław	Niewiadom G.	kop. Hoym
417	K-H	Sikora Franciszek	Brzeziny Śl.	„ B. Szarlej
418	R	„ Sittek Izidor	Römer	„ Römer
419	T	Sitek Józef	Brzeziny Śl.	„ Andalużja
420	R	Siwy Gustaw	Rybnik	„ Blücher
421	T	Skolik Wiktor	Łagiewniki	„ Florentyna
422	K	Skowronek Józef	N. Bytom	Niedurnego 50
423	„	„ Skrzyński Kazimierz	Ruda Śl.	Elektr. Mikołaj
424	„	„ Skrzywan Michał	Janów	Wolności 18
425	„	Skudlik Augustyn	Chebbie	Polna 5
426	„	„ Śladek Teodor	Łaziska Śr.	kop. Aleksander
427	K-H	„ Słaby Andrzej	Dąbr. Górn.	Legjonów 107 A
428	R	„ Stopa Alojzy	Obszary	kop. Emma
429	K-H	„ Sławicki Ludwik	Chorzów	Szyb Kol. 2
430	K	„ Sławiński Wiktor	Katowice	kop. Wujek

431	T	inż. Słotwiński Konstanty	Tarn. Góry	Szkoła Górn.
432	K-H	Smarzły Józef	Chorzów	P. F. Z. A.
433	"	Smielewski Zenon	Brzeziny Śl.	kop. Biały Szarlej
434	R	Śmieszko Emil	Emma	kop. Emma
435	K	" Smolański August	Katowice	Opolska 11, S.D.K.
436	K-H	" Sobek Roman	Chorzów	P. F. Z. A.
437	"	" Sobolewski Jan Cyrus	"	"
438	R	Sojka Leon	Emma	kop. Emma
439	K-H	" Sokołowski Jan	Brzeziny Śl.	" Andaluzja
440	K	Sokołowski Stefan	Wełnowiec	Zakł. Hohenlohe
441	B	" Soplica Michał	Bielsko	Elektr. Bielsko-Biała
442	K	" Spława-Neyman Wacław	Trzebinia 2	Elektr. Okręg.
443	R	" Stabla Augustyn	Knurów	kop. Knurów
444	K	Stachura Maksymilian	Łaziska Śr.	kop. Brada II
445	K-H	" Stańko Jan	Chorzów	P. F. Z. A.
446	"	" Staś Karol	Król. Huta	Katowicka 17
447	"	" Stasicki Bronisław	Brzeziny Śl.	kop. B. Szarlej
448	"	dr. Stateczny Walenty	W. Hajduki	Kolejowa 17
449	"	inż. Stattler Feliks	Chorzów	P. F. Z. A.
450	R	Szefek Henryk	Rybnik	k. Donnersmarck
451	K-H	Stelmach Stanisław	Brzeziny Śl.	kop. Biały Szarlej
452	"	" Stępiński Włodzimierz	"	"
453	"	Stompor Alojzy	Król. Huta	Skarboferme
454	B	" Stonawski Jerzy	Bielsko	Szkoła Przem.
455	R	Stolarski Józef	Knurów	kop. Knurów
456	K-H	Strużyna Jan	Nowe Hajduki	3 Maja 9
457	"	Strużyna Wiktor	Król. Huta	Kopernika 8

458	K	Strzałkowski Władysław	Katowice	3 Maja 34
459	T	Strzebińczyk Paweł	Łagiewniki	k. Florentyna
460	K	Sucker Józef	Pszów	kop. Anna
461	"	Suszynski Tadeusz	Nikiszowiec	Elekt. Carmer
462	K-H	Supernak Juljan	Brzeziny Śl.	kop. Biały Szarlej
463	"	Supernak Kazimierz	"	"
464	K	Święcicki Bolesław	Sosnowiec	Leszno 6
465	B	Sypniewski Józef	Bielsko	Szkoła Przem.
466	R	inż. Szajnowski Władysław	Niedobczyce	kom. Römer
467	K-H	Szczotka Andrzej	Chorzów	P. F. Z. A.
468	K	Szczygielski Jan	Katowice	Pl. Wolności 9
469	R	Szczyrba Henryk	Czerwionka	k. Dębieńsko
470	B	Szlachcic Juljan	Bielsko	Szkoła Przem.
471	K-H	Szewczyk Paweł	Chorzów	Szyb kolejowy
472	T	Szlązak Stefan	Tarn. Góry	S-ka Bracka
473	"	Sznepka Ryszard	Radzionków	k. Radzionków
474	B	" Szołdra Henryk	Czechowice740	
475	R	Szołc Jerzy	Pszów	kop. Anna
476	"	Sztefek Henryk	Chwałowice	k. Donnersmarck
477	K-H	Sztwiertnia Rajmond	Ruda	Korfantego 8
478	K	" Szwabowicz Kazimierz	Zgoda	Huta Zgoda
479	K-H	Szymanek Alfred	Chorzów	P. F. Z. A.
480	R	" Szymański Wacław	Obszary	kop. Emma
481	"	Szymik Augustyn	Czerwionka	k. Dębieńsko
482	"	Szymoniak Józef	Knurów	kop. Knurów
483	"	" Szymura Alfons	Paruszowiec	Mikołowska 96
484	"	Szymura Wiktor	Niedobczyce	kop. Römer

485	R	inż. Szyrocki Wilhelm	Czerwionka	k. Dębieńsko
486	K-H	„ Tarabuła Jan	Brzeziny Śl.	kop. B. Szarlej
487	„	„ Tatara Albin	„	„ „
488	K	„ Tauchert Aleksander	Hrubieszów Wojew. Lubelskie	—
489	„	„ Teodorowicz Marcelli	Katowice	Dyrekcja PKP.
490	„	dr. Terenkoczy Władysław	Chorzów	P. F. Z. A.
491	R	inż. Thomke Alfred	Obszary	kop. Emma
492	K	„ Tiszbier Józef	Siemianowice	W. Fitzner
493	B	„ Tokarski Bartłomiej	Bielsko	Szkoła Przem.
494	K-H	Tokarz Jerzy	Brzeziny Śl.	k. B. Szarlej
495	K	„ Towtkiewicz Stanisław	Katowice	Astrów 2, m 4
496	K	„ Troszok Rudolf	„	Andrzeja 29
497	K-H	„ Trzebicky Hugo	Chorzów	P. F. Z. A.
498	K	Tschöpe Adolf	Tychy	Browar Obyw.
499	K-H	„ dr. Tuchołka Józef	Pszów	kop. Anna
500	K	„ Tułacz Piotr	Katowice	Drzymały 5
501	R	„ Turkiewicz Władysław	Rydułtowy	kop. Szarlota
502	K	„ Turzański Edward	Katowice	Sobieskiego 7
503	„	„ Twaróg Witold	Pszczyna	Wydz. Pow.
504	R	Tyrna Alojzy	Czerwionka	kop. Dębieńsko
505	„	Ucherek Stefan	Niedobczyce	„ Römer
506	K	„ Udziela Eugenjusz	Wełnowiec	Kościuszki 40
507	R	Ulak Franciszek	Knurów	kop. Knurów
508	B	Unucka Leon	Bielsko	Szkoła Przem.
509	R	„ Urbańczyk Józef	Obszary	kop. Emma
510	K-H	„ Urson Jan	Król. Huta	Skarboferme
511	K	„ Wachlowski Wojciech	Szczakowa	Jagiellońska

512	K	Wahner Franciszek	Tychy	Browar Ks.
513	R	Waloszek Franciszek	Rybnik	k. Donnersmarck
514	"	Warchał Stanisław	"	"
515	K	inż. Warczewski Zdzisław	N. Bytom	Niedurnego 51
516	T	Warzecha Wiktor	Tarn. Góry	Magistrat
517	K-H	Wantuła Jerzy	Król. Huta	Rymera 5
518	R	Waszek Henryk	Czerwionka	kop. Dębieńsko
519	T	Węgierek Jan	Brzeziny Śl.	kop. Andaluja
520	K	Weihrauch Alfred	Katowice	Piśsudskiego 65 III
521	K-H	Weikert Kazimierz	Król. Huta	Skarboferme
522	K	Wenzlawiak Konrad	Katowice	Piastowska 1
523	K	Weyda Jerzy	"	Śl. Urząd Wojew.
524	T	Widerek Jan	Tarn. Góry	Karnała 12
525	R	" Widlarz Tadeusz	Pszów	kop. Anna
526	K	" Widuch Jan	Katowice	Mickiewicza 40
527	"	Wieczorek Antoni	Chorzów	O. K. W.
528	K-H	" Wielgus Jan	Król. Huta	Zarząd Huty
529	K	" Wieluński Szczepan	Dąbr. Górn.	Dom Szk. Górn.
530	K-H	dr. Wierciński Jan	Chorzów	P. F. Z. A.
531	R	Wierzba Engelbert	Niedobczyce	kop. Römer
532	K-H	inż. Wilk Antoni	Bielszowice	k. Bielszowice
533	K	Wilk Arnold	Łaziska Śr.	k. Brada II
534	R	Wilk Rajmond	Rybnik	k. Donnersmarck
535	K	" Winnicki Mikołaj	Katowice	"Siemens"
536	"	" Wiorogórski Jan	"	Wita Stwosza 1
537	B	" Wiskida Włodzimierz	Bielsko	Szkoła Przem.
538	K	" Wiszniewski Benedykt	Katowice	Mickiewicza 3 W. U. Górniczy

539	K	inż. Witaszek Lech	Obszary	kop. Emma
540	"	Wodecki Stanisław	Katowice	Śl. Urząd Wojew.
541	R	Wojaczek Józef	Rybnik	kop. Blücher
542	"	" Wojciechowski Marjan	Niewiadom	kop. Hoym
543	K	" Wójcicki Józef	Katowice	Nacz. Dyr. Kop. Zamkowa 14
544	"	" Wójcik Jan	"	Pl. Dr. Rostka 2
545	K-H	" Wójcik Witold	Łagiewniki	szosa Bytomska 5
546	"	Wojtacha Andrzej	Król. Huta	Skarboferme
547	K	Wolski Janusz	Nikiszowiec	Elekt. Carmer
548	R	Wolny Ferdynand	Rybnik	kop. Blücher
549	B	" Woźniak Tomasz	Bielsko	Szkoła Przem.
550	K	" Wretowski Kazimierz	Katowice	Gen. Zajączka 12
551	"	Warzeszkiewicz Kazim.	"	Śl. Urząd Wojew.
552	"	" Wróblewski Mieczysław	Nowy Bytom	kop. Pokój
553	"	" Wróblewski Stefan	Katowice	Król.-Hucka 68
554	K-H	" Wroński Kazimierz	Knurów	kop. Knurów
555	K	" Wybraniec Wincenty	Katowice	Damrota 10
556	"	" Wyszyński Wacław	"	Marjacka 8
557	"	" Zaczyński Eugenjusz	"	Wojew. Wydz. R.P.
558	"	Zagórski Józef	"	kop. Wujek
559	"	Zagórski Władysław	Nikiszowiec	Elekt. Carmer
560	"	" Zahaczewski Józef	Katowice	Piłsudskiego 47
561	R	" Zając Juljusz	Obszary	kop. Emma
562	K-H	Zając Leon	Chorzów	P. F. Z. A.
563	T	Zając Teodor	Kozłowa Góra	Wiejska 20
564	K-H	" Zakrzewski Stefan	Król. Huta	kop. Król. Pole Wsch.
565	"	" Zaleski Stanisław	"	Szopena 11

566	K	inż. Zaleski Roman	Wełnowiec	Zakł. Hohenlohe
567	"	" Zapałowski Mieczysław	Katowice	Piłsudskiego 27
568	"	" Zelena Stanisław	"	Opolska 11, S.D.K.
569	R	Zieliński Jan	Rybnik	kop. Blücher
570	K-H	dr. Zieliński Zbyszko	Chorzów	P. F. Z. A.
571	K	inż. Ziomba Antoni	Katowice	Marjacka 37 IV
572	"	" Ziemięcki Józef	Ruda Śl.	kop. Wawel
573	"	" Zintel Józef	Radzionków	" Radzionków
574	"	" Złowodzki Mieczysław	Łagiewniki	Huta Hubertus
575	B	" Zmłocki Grzegorz	Bielsko	Szkoła Przem.
576	R	" Zyzak Adam	Kop. Römer	kop. Römer
577	K	" Zyzak Jan	Mysłowice	k. Mysłowice

SPRAWOZDANIE KASOWE RADY

Sprawozdanie
Polskiego Stowarzyszenia Inżynierów
za okres od dnia 1 stycznia 1932 r.

D o c h o d y	zł	gr
1. Saldo z 1931 r.	2.442	38
2. Wpłaty Kół:		
Katowickie — składki za rok 1932	1.693,—	
Król. Hucie — składki za rok 1932	1.050,—	
— zaległe składki za rok 1931	280,—	
Rybnickie — składki za rok 1932	884,—	
Tarnogórskie — składki za rok 1932	304,—	
Bielskie — składki za rok 1932	112,66	
— zaległe składki za rok 1931	138,67	
3. Wpłaty członków wspierających	3.150	—
4. Inne wpływy	4.321	22
Razem dochody	14.375	93

Komisja Rewizyjna:

(—) inż. W. SZYMAŃSKI
(—) inż. B. TOKARSKI
(—) inż. J. WIOROGÓRSKI

Kasowe
i Techników Województwa Śląskiego.
do dnia 31 grudnia 1932 r.

R o z c h o d y	zł	gr
1. Pensje	3.351	21
2. Wydatki rzeczowe	35	50
3. Wydatki biurowe	1.527	34
4. Z. P. Z. T. (Związek Polskich Zrzeszeń Techn.) składka za rok 1932	1.974	50
5. Koszta manipulacyjne P. K. O.	15	75
6. Inne wydatki	380	—
Saldo na 1 stycznia 1933 roku	7.091	63
Razem rozchody	14.375	93

Skarbnik Stowarzyszenia:

(—) inż. ALFRED ELANDT

1 stycznia 1933 roku.

[illegible]

Skarbnik Stowarzyszenia:

(—) inż. ALFRED ELANDT

(—) inż. J. WIOROGÓRSKI

P r o j e k t
Polskiego Stowarzyszenia Inżynierów
n a r o k

[illegible]

Prezes Stowarzyszenia:
(—) inż. BENEDYKT WISZNIEWSKI

B u d ż e t u i Techników Województwa Śląskiego 1933

W y d a t k i	1929 Wydatki efektywne		1930 Wydatki efektywne		1931 Wydatki efektywne		1932 Wydatki efektywne		1933 Wydatki preliminow.	
	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
Pensje	4 275	—	6 298	40	4 325	81	3 351	21	700	—
Wydatki biurowe	5 247	38	3 888	99	3 164	15	1 527	34	600	—
„ rzeczowe	—	—	1 222	50	351	80	35	50	300	—
Z. P. Z. T.	1 136	—	3 802	—	2 287	—	1 974	50	2 000	—
Koszta wydawnictwa	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Odczyty	—	—	—	—	—	—	100	—	200	—
Fundusz Opieki	—	—	337	—	—	—	280	—	300	—
Nieprzewidziane	1 082	—	—	—	628	20	—	—	3 000	—
P. K. O. manipulacje	21	29	9	90	9	56	15	75	50	—
	11 850	67	15 558	79	10 793	52	7 284	30	7 150	—
Sumy przechodnie	—	—	4 182	—	—	—	—	—	—	—
Saldo na dn. 1. I.	5 959	92	403	33	2 442	38	7 091	63	7 100	—
	17 810	59	20 144	12	13 235	90	14 375	93	14 250	—

Skarbnik Stowarzyszenia:
(—) inż. ALFRED ELANDT

za 5 dotychczas

[illegible]

Katowice, dnia 15. marca 1933 r.

wydanych numerów.

W y d a t k i	zł	gr
Druk, klisze i odbitki	7.530	35
Honorarja autorskie	1.648	25
Honorarjum redaktora	400	—
Ekspedycja, portorja i opłaty stemplowe	264	38
Buchalterja, stenotypistki	339	—
Różne	173	70
Razem do dnia 14. III. 1933 r. efektywnie wydano	10.355	68
Wierzyciele:		
Za honorarjum	31	50
Wpłacona prenumerata za dalsze kwartały b. r.	1.307	15
Razem wydatki	11.694	33
<u>Czysty zysk . . . . .</u>	4.925	95
	<u>16.620</u>	<u>28</u>

Za Administrację:

(—) inż. ALFRED ELANDT
Skarbnik Rady

Wykonano w Zakładach Graficznych
„Rozwój” w Siemianowicach Śląskich

Pracownia Śląska

70, - 45
Biblioteka Śląska w Katowicach
Id: 0030000975896

II 147934/0/1932

Wykonano w Zakładach Graficznych
„Rozwój” w Siemianowicach Śląskich
